

ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ХЭЛТЭС

**2022 ОНЫ ХАГАС ЖИЛИЙН ҮЙЛ
АЖИЛЛАГААНЫ БИЧМЭЛ
ТАЙЛАН**

Мөрөн
2022 он

ТАЙЛАНГИЙН АГУУЛГА

- 1. БОДЛОГО ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХ ТАЛААР**
- 2. ХЭЛТСЭЭС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БУСАД АЖЛУУД**
- 3. ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 4. ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 5. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 6. ХЯНАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 7. САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 8. АРХИВ, АЛБАН БИЧИГ ХӨТЛӨЛТИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА**
- 9. СУРГАЛТ, СЕМИНАР БОЛОВСОН ХҮЧНИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР**
- 10. ДҮГНЭЛТ**

1. БОДЛОГО ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХ ТАЛААР

Тус хэлтэс нь Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2018 оны 07 дугаар сарын 20-ны өдрийн Б/07 тоот тушалаар батлагдсан бүтэц орон тооны дагуу Төрийн захиргааны 38 үндсэн ажилтан, төрийн үйлчилгээний 5 үндсэн ажилтан, гэрээт 4 албан хаагч нийт 47 ажилтантайгаар үйл ажиллагаа явуулж байна. Үүнээс хэлтсийн дарга 1, хяналтын улсын байцаагч 1, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэгч 1, иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн дарга 1, иргэний улсын бүртгэгч 5, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасгийн дарга бөгөөд улсын ахлах бүртгэгч 1, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэгч 3, сумын улсын бүртгэгч 25, ахлах нягтлан бодогч 1, мэдээлэл технологийн ажилтан 1, нярав бичиг хэргийн ажилтан 1, архивч 2, гэрээт ажилтан 4 тус тус байна.

2022 оны эхний хагас жилд Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хууль, Гэр бүлийн тухай хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Иргэний хууль, Зөрчлийн тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэн ажилласан. Мөн Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хамаарах шинээр батлагдсан болон нэмэлт өөрчлөлт орсон хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд албан хаагчдад сургалт зохион байгуулах, мэдээлэл өгөх, сумдын улсын бүртгэгч нарт холбогдох чиглэлийг тухай бүр хүргүүлэн ажиллаж байна.

2022 оны эхний хагас жилд УБЕГ-ын даргын 28 тушаал, 3 зөвлөмж, 11 чиглэл, 2 албан даалгавар ирснийг албан хаагчдад танилцуулан хэрэгжилтийг ханган, тайланг хугацаанд нь хүргүүлэн, УБЕГ-с зохион байгуулсан 13 удаагийн цахим болон танхимын сургалтанд хэлтсийн албан хаагчдыг бүрэн хамруулж ажилласан.

Хэлтсийн 38 албан хаагчийн 2021 оны ХАСХОМ-ийг хуулийн хугацаанд цахимаар хүлээн авч баталгаажуулах, цаасан хэлбэрээр хүлээн авах, бүртгэх хадгалах ажлыг хууль тогтоомжийн хүрээнд зохион байгуулж, тайлант хугацаанд шинээр томилогдсон 4 албан хаагчийн ашиг сонирхлыг урьдчилсан мэдүүлгийг гаргуулан Баталгааны маягтыг УБЕГ-т хүргүүлэн ажилласан.

Мөн Улсын бүртгэлийн байгууллагаас монгол улсын 16 насанд хүрсэн иргэнд тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журмын төсөл болон 2022 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдөр эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийг цахим систем /EPRS/-д хөтлөх журмын төсөлд холбогдох саналаа хүргүүлэн ажиллаж байна.

2. ХЭЛТСЭЭС АВЧ ХЭРЭГЖҮҮЛСЭН БУСАД АЖЛУУД

Хэлтсийн 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 зорилтын хүрээнд 30 арга хэмжээтэйгээр боловсруулан, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргаар батлуулан, эхний хагас жилд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн 28 арга хэмжээг хяналтандаа авч, мөн нэмэлтээр 1 ажлыг гүйцэтгэлийн тайланд тусган хэрэгжилтийг 100% ханган ажиллаж байна.

Тоон гарын үсэг олгох ажлын төлөвлөгөөг 9 арга хэмжээтэй төлөвлөн хэлтсийн даргаар батлуулан ажиллаж байна. Төлөвлгөөний дагуу 26 төрийн байгууллагад тоон гарын үсэг олгохоос Хөвсгөл аймаг дахь Цагдаагийн газар, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэг, Эрүүл мэндийн газар, Мөрөн сумын ЗДТГазар, Онцгой байдлын газар, Зэвсэгт хүчний 0321-р анги, Хилийн цэргийн 0257-р анги, Шинэ мөрөн худалдаа үйлчилгээний төв, Аймгийн прокурорын газар, Шүүх шинжилгээний алба, ХХААГазар, Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар, АЗДТГазар, Боловсрол соёлын газар, ШШГГазар, ХДТеатр, Сав газрын захиргаа, УЦУОШГазар, ГХБХБГ зэрэг нийт 20 байгууллагын албан хаагчдад цахим гарын үсгийн тухай хууль, холбогдох журмын талаар мэдээлэл өгч 1550 албан хаагчдад тоон гарын үсэг олгох ажлыг зохион байгуулан ажиллалаа. Мөн аймгийн 23 сум 1 тосгоны улсын бүртгэгч нар тухайн сумынхаа ЗДТГазартай хамтран нийт 5619 төрийн албан хаагчид болон иргэдэд цахим гарын үсгийн тухай хуулийн мэдээлэл өгөх тоон гарын үсэг олгох ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулан ажиллаж байна. Одоогийн байдлаар Хөвсгөл аймгийн хэмжээнд **7169** иргэнд тоон гарын үсэг олгосон байна.

Тус аймгийн Галт, Тариалан, Түнэл сумдад Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын нөхөн сонгууль зохион байгуулахтай холбогдуулан УБЕГ-ын даргын 2022 оны 4-р сарын 19 ний өдрийн А/284 тушаалын дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоон, бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна. Нөхөн сонгууль бүхий сумдын сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг иргэний улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу холбогдох хууль, журмын хүрээнд нятлан шалгаж 2022 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдөр хэвлэж, судын сонгуулийн хороонд хүлээлгэн өгч ажиллалаа. Мөн нөхөн сонгууль зохион байгуулах ажлын хүрээнд сонгуулийн өдөр итгэмжлэгдсэн ажилтны ажиллах ирц бүртгэлийн программ бүхий тоног төхөөрөмжийн иж бүрдлийг 2022 оны 06 дугаар сарын 2-4-ний өдрийн хооронд УБЕГ-с цагдаагийн байгууллагын болон тагнуулын ажилтны хамгаалалттайгаар хүлээн авч Хөвсгөл аймаг дахь Тагнуулын хэлтэст тэмдэглэл хөтлөн хүлээлгэн өгсөн байна.

Хууль зүй дотоод хэргийн сайд, аймгийн Засаг дарга нарын 2022 онд хамтран ажиллах гэрээнд тусгагдсан тус хэлтэст хамаарах 6 заалтыг хяналтандаа авч хэрэгжилтийг 100 хувь ханган, тайланг хугацаанд нь Аймгийн Засаг даргын тамгын газрын Хууль эрх зүйн хэлтэст хүргүүлэн ажилласан.

2022 оны хагас жилийн өдрийн байдлаар хэлтсийн 9 хурал, даргын зөвлөлийн 11 хурал тус тус болсон бөгөөд хурлын тэмдэглэлийг хөтлөн албажуулж, өгсөн үүрэг даалгаврын хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна

Тус хэлтэс нь 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрөөс эхлэн Голомт банктэй хамтран лавлагаа, шилжилт хөдөлгөөн, үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрээний бүртгэлийн үйлчилгээний хураамжийг 5 ширхэг пос машинаар хүлээн авч, иргэдэд үзүүлэх бүртгэлийн үйлчилгээг улам ойртуулсан. Мөн Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас Гэрэгэ киоск 1 ширхэг, Гэрэгэ пос машин 3 ширхэгийг тус хэлтэст шийдвэрлэн өгж, улсын бүртгэлийн бүх төрлийн үйлчилгээний хураамжийг бусад аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтсүүдээс анх удаа Гэрэгэ пос машин болох цахим төлбөрийн хэрэгслээр хүлээн авж байна. Тайлант хугацаанд Гэрэгэ киоск болон пос машинаар 1044 үйлчилгээний 9.799.665 төгрөг, Голомт банкны пос машинаар 5.796.100 төгрөгийн үйлчилгээний хураамжийг тус тус хүлээн авсан байна.

“Монгол улсын Иргэний үнэмлэх гардуулах ёслол”-ыг 2022 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдөр Мөрөн суманд Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд Л.Энх-Амгалан болон Мөрөн сумын ЗДТГ-тай хамтран амжилттай зохион байгуулж, Хөвсгөл аймгийн Дэлгэрмөрөн цогцолбор сургуулийн сурлага хөдөлмөр, урлаг, спортоор тэргүүлсэн 30 хүүхэд иргэний үнэмлэхээ хүндэтгэлтэйгээр гардан авч, эх орон ард түмнийхээ өмнө тангараг өргөсөн.

Монгол улсын Ерөнхий сайдын санаачлагаар орон даяар хэрэгжсэн “Илүүдэлгүй жингүй-Эртэч Монгол” аянд хэлтсийн хамт олон нэгдэж 7 хоног бүрийн Лхагва гарагт идэвхитэй дасгал хөдөлгөөнд хамрагдан хэлтсийн нярав, бичиг хэргийн ажилтан Б.Маналжав илүүдэл жингээсээ хасан эртэч Монгол иргэн болж “Батламж”, мөнгөн шагнал гардан авсан.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын цахим хуудас болон, фейсбүүк хуудсанд оруулсан 68 текстэн мэдээ, 20 видео мэдээ нийт 88 мэдээ, мэдээллийг мөн хэлтсийн хэмжээнд зохион байгуулсан ажлын 76 мэдээ мэдээллийг нийт 164 мэдээллийг хэлтсийн цахим хуудас болон фейсбүүк хуудсанд байршуулан сурталчлан ажилласан байна. Цахим хуудас болон фейсбүүк хуудсанд оруулсан мэдээллийг хэлтсийн нийт албан хаагчид болон сумдын улсын бүртгэгч нар иргэдэд тогтмол түгээн ажиллаж хэвшсэн.

Төрийн албаны ерөнхий шалгалт орон даяар 04 дүгээр сарын 01-ний өдөр зохион байгуулагдаж тус хэлтэс аймгийн Төрийн албаны салбар зөвлөлтэй хамтран оролцогчдын хурууны хээний бүртгэлийг тулган ажиллаж, тоног төхөөрөмжийг хугацаан нь аймгийн Тагнуулын байгууллагаар дамжуулан Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Мэдээлэл технологийн газарт хүргүүлсэн.

Бүтээлч ажил хийх ажлын хүрээнд нийт хамт олон байгууллагын гадна талбайд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн автомашины зогсоолын тэмдэглэгээ хийж байгууллагын гадаад орчин болон Мөрөн сумын орчны тохижилтыг хийхэд гар бие оролцон 80 ширхэг мод тарьж суулгасан. Мөн хэлтсийн гадна талбайд хөрс шороог бэлтгэн зүлэг, цэцэг тарьж, гадна тохижилтоо сайжруулсан.

Хөвсгөл аймагт 20 дахь жилдээ зохион байгуулагдсан Мөсний баярын үйл ажиллагаанд аймгийн ЗДТГ-тай хамтран оролцож, тус хэлтсийн зүгээс давхардсан тоогоор 300 гаруй иргэдэд халуун аарц чацарганаар үйлчилж, улсын бүртгэлийн таницуулах материалыг байршуулан, хэлтсийн үйл ажиллагааг сурталчлан ажилласан.

E-Mongolia” төрийн үйлчилгээний нэгдсэн портал системээр дамжуулан улсын бүртгэлийн бүх төрлийн лавлагаа, үйлчилгээг хэрхэн авах талаар иргэдэд өдөр тутмын үйл ажиллагаагаараа дамжуулан сурталчлан ажиллаж, үйлчилгээний зааланд байрлуулсан цахим булангаар үйлчлүүлж буй 100 гаруй иргэдэд зөвлөгөө мэдээлэл өгч, иргэдийн гар утсанд аппликейшн татаж өгч ажилласан. Мөн албан хаагчид өөрсдийн facebook хуудсаар E-Mongolia” системтэй холбоотой мэдээ, мэдээллийг түгээн ажиллаж байна.

“Монгол улсын Иргэний үнэмлэх гардуулах ёслол”-ыг 2022 оны 04 дүгээр сарын 24-ний өдөр Мөрөн суманд амжилттай зохион байгуулж, Хөвсгөл аймгийн Дэлгэрмөрөн цогцолбор сургуулийн сурлага хөдөлмөр, урлаг, спортоор тэргүүлсэн 30 хүүхэд иргэний үнэмлэхээ хүндэтгэлтэйгээр гардан авч, эх орон ард түмнийхээ өмнө тангараг өргөсөн.

Сумдын ЗДТГазартай тогтмол хамтран ажиллаж байгаа бөгөөд “Иргэний андгай өргөх ёслол”, “Гэрлэлтийн андгай өргөх ёслол”-ыг 23 сум, 1 тосгоны улсын бүртгэгч нар тогтмол зохион байгуул 364 хүүхдийг иргэний андгай өргүүлж, 57 гэр бүлд тангараг өргөх үйл ажиллагааг зохион байгуулсан.

Иргэн хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журмын дагуу 133 хуулийн этгээдийн болон хуулийн этгээдийн эрхгүй этгээдэд тэмдэг, баталгааны тэмдгийн хяналтын дугаарыг олгосон. Мөн 2022 оны 05 дугаар сарын 25-ны өдрийн байдлаар татан буугдсан, хэлбэр ашиглалтын шаардлага хангахгүй шалтгаанаар хураагдсан 51 ширхэг хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдгийг хадгалалт хамгаалалтын шаардлага хангасан сейф шүүгээнд хадгалж, хуулийн хугацаанд нь устгах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

ОХУ-н хил 2022 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдөр нээгдсэнтэй холбогдуулан хилийн боомт бүхий Ханх сумын ЗДТГазар, ИТХурлын хүсэлтийн дагуу Ханх суманд 2022 оны 3-р сарын 30-31 ний өдөр “Нээлттэй хаалганы өдөрлөг” зохион байгуулан ажиллалаа. Тус өдөрлөгөөр Үндэсний энгийн гадаад паспортын хүчинтэй хугацаа дууссан, шинээр захиалж байгаа 134 иргэний гадаад паспортын захилага хүлээн авч холбогдох хууль журмын дагуу Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлж иргэдэд улсын бүртгэлийн үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэж, иргэдийн цаг хугацаа, санхүү хэмнэж ажилласан байна.

Хөвсгөл аймгийн хамгийн их хүн амтай Тариалан сумын засаг даргын тамгын газартай хамтран тоон гарын үсэг олгох ажлын хүрээнд 2022 оны 5-р сарын 11 ний өдөр “нээлттэй хаалганы өдөрлөг” зохион байгуулан ажиллаж иргэний улсын бүртгэл, эд хөрөнгий эрхийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үлчилгээг үзүүлэн ажиллаж иргэний улсын бүртгэлийн үйлчилгээг 56 иргэнд, тоон гарын үсэг 148 иргэнд олгож ажилласан байна

2022 оны 3 дугаар сарын 30, 31-ний өдрүүдэд Ханх сумын ЗДТГ-тай хамтран “Нээлттэй хаалга”-ны өдөрлөг зохион байгуулсан ба уг арга хэмжээнд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг хүргэн ажилласан ба нийт 42 иргэнд зөвлөгөө мэдээлэл өгч, 2 иргэнд газар өмчлөх эрхийн гэрчилгээ, 3 иргэнд үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн гэрчилгээг олгосон байна.

2022 оны 4 дүгээр сарын 16-ны өдөр ГХБХБГ-аас газрын харилцааны өдрийг тохиолдуулан зохион байгуулсан “Нээлттэй хаалга”-ны өдөрлөгт оролцож иргэдэд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн талаарх зөвлөгөө мэдээлэл өгч ажиллалаа. Уг нээлттэй хаалганы өдөрлөгөөр нийт 31 иргэнд үйлчилсэн байна.

2022 оны 5 дугаар сарын 02-ны өдөр Монголын хуульчдын холбоо, Аймгийн ЗДТГ-ын санаачлан зохион байгуулсан “Хуульчийн поробоно өдөр - 2022” иргэдэд хууль зүйн зөвлөгөө үнэ төлбөргүй өгөх өдөрлөгт оролцож иргэдийг мэдээ мэдээллээр ханган зөвлөгөө өгч оролцсон.

2022.05.03-ны өдөр хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих жил, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих төсөл хөтөлбөрүүдийн нээлт “ХӨДӨЛМӨРЧ ХӨВСГӨЛЧҮҮД” төрийн байгууллагуудын нээлттэй хаалганы өдөрлөгт оролцон иргэдэд мэдээ мэдээлэл зөвлөгөө өгч ажилласан.

2022 оны 5 дугаар сарын 11-ний өдөр Тариалан суманд “Нээлттэй хаалга”-ны өдөрлөгт зохион байгуулж эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг газар дээр нь түргэн шуурхай хүргэн ажилласан ба нийт 51 иргэнд зөвлөгөө мэдээлэл өгч, 1 иргэнд газар өмчлөх эрхийн гэрчилгээ, 7 иргэнд үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн гэрчилгээг олгосон байна. Мөн барьцааны гэрээ-4, өв залгамжлалаар өмчлөгч өөрчлөгдөх бүртгэл-1, худалдах худалдан авах гэрээ-1-ийг тус тус бүртгэсэн ба хувийн хэрэг хаах материал 4-ийг хүлээн авч УБЕГ-ын ЭХЭУБГ-т хүргүүлэн УБЕГ-ын даргын тушаал гарсны дагуу хувийн хэрэг бүртгэлийг хаасан байна.

Хэлтэст авч хэрэгжүүлэх 2022 оны сургалтын төлөвлөгөөг боловсруулж төлөвлөгөөний дагуу холбогдох сургалтанд хамрагдаж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд Төрийн албаны зөвлөлөөс зохион байгуулсан 20, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас зохион байгуулсан 13, Аймгийн ЗДТГ болон бусад байгууллагаас зохион байгуулсан 4 нийт 37 удаагийн сургалтад хэлтсийн бүх албан хаагчид болон хэлтсийн дарга, холбогдох албан хаагчид бүрэн хамрагдсан байна. Монгол хэл бичгийн сургалт болон Тагнуулын байгууллагын сургалт, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн сургалтыг хэлтсийн албан хаагчдад танхимаар зохион байгуулсан.

Хэлтсийн албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах 5 арга хэмжээ бүхий төлөвлөгөөг боловсруулан батлуулж, 1-р улиралд албан хаагчдын хувцсыг жигдрүүлэх арга хэмжээний хүрээнд хувцасны үнэ, загвар, өнгөний судалгаа хийж байна. Төлөвлөгөөний дагуу хэлтсийн албан хаагчдыг 7 хоног бүр халуун аарц, чацаргана, аньсаар дархлааг нь дэмжин коронавируст халдвараас урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулж байна. Мөн тус хэлтсийн өрх толгойлсон, хөгжлийн бэрхшээлтэй хүүхэдтэй Хатгал тосгоны улсын бүртгэгч М.Даваахүүгийн арг гэрт дэмжлэг үзүүлэх саналыг УБЕГ-т хүргүүлж, 5.000.000 төгрөгийн буцалтгүй тусламж олгогдсон байна.

Мөн Алаг-Эрдэнэ, Галт, Их-Уул, Улаан-Уул, Чандмань-Өндөр сумдын улсын бүртгэгч нарын гаргасан Глобал их сургуульд Эрх зүйч мэргэжлээр суралцан танимаар хилээллэх 14 хоногийн чөлөөний хүсэлтийг УБЕГ-т хүргүүлэн УБЕГ-н даргын тушаал гарж, чөлөөг олгосон хугцаанд бүртгэлийн үйл ажиллагааг тасралтгүй хэвийн үргэлжлүүлсэн.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Мэдээлэл технологийн ажилтан А.Лхагвасүрэнгийн охин болон Хан-Уул дүүргийн улсын бүртгэгчийн гэр бүлийн хүний эмчилгээний зардалд хандив өргөж, сайн үйлсийн аянд хамт олноороо нэгдсэн.

Хэлтсийн Эцэг эхийн зөвлөлийг хэлтсийн даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдрийн А/01 тушаалаар шинэчлэн баталж үйл ажиллагааны төлөвлөгөө батлан ажиллаж байгаа бөгөөд олон улсын Эх үрсийн баярын өдрыг тохиолдуулан хэлтсийн 47 албан хаагчийн гэр бүлд болон хэлтсийн зүгээс дааж авсан 3 хүүхдэд тус бүрт нь 40.000 төгрөгний үнэ бүхий баярын бэлгийг гардуулан өгсөн.

Хэлтсийн архивын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг гарган иргэний баримтын архивын чиглэлээр 4, эд хөрөнгийн баримтын архивын чиглэлээр 3, хуулийн этгээдийн баримтын архивын чиглэлээр 2, нийт 9 арга хэмжээг тусган хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байгаа бөгөөд төлөвлөгөөний биелэлт 77.6%-тай үргэлжилж байна. Төлөвлөгөөний дагуу 2022 оны 6 дугаар 03-ны өдрийн байдлаар газар өмчлөх эрхийн 6983 хувийн хэрэг тоолж нийт тооллогын ажил 24 хувьтай үргэлжилж байна. Иргэний баримтын архивын тооллого 2021 онд хүүхдийн сан, нас баралтын санг 100% тоолж дууссан бөгөөд үндсэн хувийн хэргийн тооллогын ажил 30% гүйцэтгэлтэй үргэлжилж, тооллого тулгалтын ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ хувийн хэргийг мэдээллийн сантай нэг бүрчлэн тулгаж, эд хөрөнгийн архивын хувийн хэргийн тусгаарлагдсан баримтуудыг салган авч тусад нь хадгаламжийн нэгж үүсгэн ажиллаж байгаа бөгөөд иргэний баримтын архивын хувийн хэргээс шилжин явсан иргэдийн хувийн хэргийг ялган, тухайн аймаг нийслэлийн улсын бүртгэлийн хэлтэст хүргүүлсэн. Хуулийн этгээдийн архивт нийт 3006 хувийн хэрэг хадгалагдаж байгаагаас тайлант хугацаанд 96 хуулийн этгээд шинээр үүсгэн байгуулагдаж, хувийн хэргийн баяжилт хийгдэж, тухай бүр хаягийг сэргээн засварлан ажиллаж байна.

Тус хэлтсийн иргэний улсын бүртгэлийн тасгийн улсын ахлах бүртгэгч болон сумдын улсын бүртгэгч нарт эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн EPRS-2 системд нэвтрэх эрхийг нээлгэх албан бичгийг УБЕГ-ын ЭХЭУБГ-т хүргүүлэн 25 албан хаагчид эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн EPRS-2 системд нэвтрэх эрхийг нээлгэсэн байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газрын 2022.03.09-ний өдрийн 6/2010 дугаартай чиглэл, Хяналтын улсын байцаагчийн 2022.03.02-ны 1500 дугаартай дүгнэлт, улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын хяналт шалгалтын газрын 2022.04.07-ны өдрийн 7/2971 дугаартай чиглэлийн дагуу мэдээллийн санд зөрчилтэй 489 хувийн хэргийг архивын эх нотлох баримттай тулган эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд засвар өөрчлөлт орууллаа. Засвар өөрчлөлтийн тайланг 7 хоног бүр гаргаж, засвар өөрчлөлтийн жагсаалтын хамт хяналтын улсын байцаагчид өгч хянуулж байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдрийн Б/701 дугаар тушаалаар эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл хөтлөх эрх олгогдсон Хатгал тосгоны улсын бүртгэгч М. Даваахүүг 2022 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдрөөс 3 дугаар сарын 14-ний өдрийн хооронд, мөн Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2022 оны 3 дугаар сарын 17-ны өдрийн Б/140 тушаалаар эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэл хөтлөх эрх олгогдсон Цэцэрлэг сумын улсын бүртгэгч Д. Дэлгэрмөрөнг 2022 оны 5 дугаар сарын 09-ний өдрөөс 5 дугаар сарын 13-ны өдрийг дуусталх хугацаанд хэлтсийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасагт мэдүүлэг хүлээн авах, эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн цахим систем /EPRS/-д бүртгэл хөтлөх, гэрээ гэрчилгээ олгох чиглэлээр ажлын 5 хоногийн дадлагажуулах ажлын байрны сургалтанд хамруулж, сумандаа эрхийн улсын бүртгэл хөтлөхөд шаардлагатай үнэт цаас, бүртгэлийн маягт дэвтрийг хүлээлгэн өгч ажилласан. Дээрх сумд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг сумынхаа иргэдэд хүргэх ажлыг хэвийн хийж гүйцэтгэж байгаа бөгөөд Хатгал тосгоны улсын бүртгэгч М. Даваахүү нийт 82 бүртгэл, Цэцэрлэг сумын улсын бүртгэгч Д. Дэлгэрмөрөн 4 бүртгэл, нийт 86 эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийг хөтлөн ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд шинээр төрсөн 889 хүүхдэд дундын мэдээллийн сангаар дамжуулан регистрийн дугаарыг олгосон байна. Мөн Аймгийн газрын харилцаа барилга хот байгуулалтын газар, сумын газрын даамлын газар эзэмших ашиглах эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр дундын мэдээллийн санд оруулж эзэмших эрхийн дугаар авсан 1758 бүртгэлийн дугаар олгосон хуудсыг хэвлэн авч архивын нэгж үүсгэн хадгалж байна.

2022 оны 01 дүгээр сарын 28-ны өдөр Оросын холбооны улсын өмчлөлд бүртгэлтэй Хөвсгөл аймагт байрлах үл хөдлөх эд хөрөнгийн судалгааг гаргаж УБЕГ-ын ЭХЭУБГ-т хүргүүллээ.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн “Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн хувийн хэрэгт үзлэг хийх ажлын удирдамж”-ийн дагуу тус хэлтсийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасаг нь 2022 оны 4 дүгээр сарын 20-ны өдрөөс 2022 оны 4 дүгээр сарын 28-ны өдрийг дуусталх хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн нийт 200 хувийн хэргийг цахим мэдээллийн сантай /Eprs2/ тулган хувийн хэргийн үзлэгийг хийж гүйцэтгэсэн. Дээрх 200 хувийн хэргээс 185 хувийн хэрэгт тусгаарлах баримт байхгүй байсан ба үлдсэн 15 хувийн хэрэгт нь тусгаарлах баримт буюу дуусгавар болсон барьцааны гэрээ, барьцаалбар, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох, лавлагаа зэрэг баримтууд байсныг хувийн хэрэг тус бүрээр ангилан дугаарлахад нийт 377 хуудас нотолгооны ач холбогдолгүй баримт байсан. Үзлэг дүн шинжилгээ хийсэн тухай илтгэх хуудсыг жагсаалтын хамт УБЕГ-ын ЭХЭУБГ-т хүргүүлэн ажилласан.

2022 оны 4 дүгээр сарын 27-ны өдөр эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийг цахим систем / EPRS/-д хөтлөх журмын төсөлд холбогдох саналаа хүргүүлсэн. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас барьцааны гэрээ, барьцааны гэрээнд орсон нэмэлт өөрчлөлт, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох үйлчилгээг цахимаар эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх ажлыг үе шаттай зохион байгуулж байгаа ба энэ ажлын хүрээнд УБЕГ-ын даргын 2022 оны А/427 дугаар тушаалаар Барьцааны гэрээ /ипотек/-г эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлэх хүсэлт ЭУБ-06 маягт, барьцааны гэрээний нэмэлт өөрчлөлт/ипотек/-г улсын бүртгэлд бүртгүүлэх хүсэлт ЭУБ-13 маягтын загварыг шинээр баталж ирүүлсэн. Банк болон ББСБ иргэн хуулийн этгээдтэй байгуулсан барьцааны гэрээ, барьцааны гэрээний нэмэлт өөрчлөлтийг дээрх маягтын дагуу хамтран гаргасан хүсэлтийн хамт хүлээн авч эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх ажлыг 6 дугаар сарын 02-ны өдрөөс эхлэн хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Уг ажлын хүрээнд Хөвсгөл аймагт үйл ажиллагаа явуулж буй арилжааны 4 банк /ХААН банк, Төрийн банк, Голомт банк, Хас банк/-нд мөн Банк бус санхүүгийн байгууллага /Онч-Энх ББСБ, Бэрс финанс ББСБ, Транскапитал ББСБ, БИД ББСБ, Нэт капитал ББСБ/ -уудад УБЕГ-ын ЭХЭУБГ-аас ирүүлсэн мэдэгдэл, ЭУБ-06, ЭУБ-13 маягтийн загварыг тус тус хүргүүлэн зөвлөгөө мэдээлэл өгч ажиллалаа. Дээрх маягтаар 6 дугаар сарын 08-ны өдрийн байдлаар барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ 47, барьцаалбартай барьцааны гэрээ 18, барьцаалбаргүй барьцааны гэрээний өөрчлөлт 2-ыг нийт 67-г тус тус бүртгэсэн байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас ирүүлсэн 2022.04.29-ний өдрийн 1/3742 тоот албан бичгийн дагуу Улаанбаатар хотод урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлгийн багц үзлэгт хамрагдах албан хаагчдын судалгааг гарган хүргүүлсэн.

3. ИРГЭНИЙ УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөвсгөл аймгийн Улсын бүртгэлийн хэлтсийн Иргэний улсын бүртгэлийн тасаг нь 2022 оны 1 дүгээр сараас 5 дугаар сард Монгол улсын Үндсэн хууль, Улсын Бүртгэлийн Ерөнхий хууль, Гэр бүлийн тухай хууль, Иргэний улсын бүртгэлийн тухай хууль, Иргэний улсын бүртгэл хөтлөх журам, Монгол улсын нутаг дэвсгэрт иргэн шилжин суурьших хөдөлгөөнийг бүртгэх мэдээлэх журам болон холбогдон гарсан бусад дүрэм журмыг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэн Иргэний улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хүний эрх, эрх чөлөө хууль ёсны ашиг сонирхолыг хүндэтгэх, иргэний хувийн нууцыг чандлан хамгаалах зарчмыг баримтлан ажиллалаа. Бүртгэлийн байгууллагын эрхэм зорилгын хүрээнд аймгийн нийт сумдад анхан шатны бүртгэлийн үйлчилгээг үзүүлэн ажиллаж байна.

Нэг. Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

2022 оны 5-р сарын 25 ны байдлаар Төрсний бүртгэл 889 үүнээс эрэгтэй 439, эмэгтэй 450, Гэрлэсний бүртгэл 211 үүнээс анхны гэрлэлт 172, дахин гэрлэлт 39, Гэрлэлт сэргээсний бүртгэл 0, Гэрлэлт дуусгавар болсны бүртгэл 60, үүнээс захиргааны журмаар 15, шүүхийн журмаар 45, Үрчилсний бүртгэл 30, Эцэг /эх/ тогтоосны бүртгэл 67, Ургийн овог, эцэг/эх/-ийн нэр, өөрийн нэр өөрчилсний бүртгэл 40, нас барсны бүртгэл 381, бүртгэл хийгдэж цахим мэдээллийн санд баталгаажсан байна.

Хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр 10, шүүхийн шийдвэрээр 1 иргэний регистрийн дугаарыг өөрчилж, иргэнийн улсын бүртгэлийн мэдээллийн төрсний бүртгэлд эцэг болон эхийн мэдээлэл нь бүртгэгдээгүй 62 иргэний бүртгэлийг иргэний баримтын архиваас хуулбарлан Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлэн зөрчил арилгаж ажилласан байна. Мөн 1988, 1989, 2008 онд төрсөн иргэдийн иргэний улсын бүртгэлийн мэдээллийн санд алдаатай төлөвтэй байгаа 18 иргэний бүртгэлийн зөрчлийг ИУБГазарт хүргүүлж зөрчил арилгагасан.

Гэрлэлтийн бүртгэл нь мэдээллийн санд бүртгэлгүй 16 иргэний бүртгэлийг нягтлан шалгаж мэдээллийн санд оруулсан.

2004, 2005, 2006 онд төрсөн хүүхдийн ургийн овгийг иргэний улсын бүртгэлийн нэрийн санд тусгахаар УБЕГ-ын ИБГ-т 80 иргэний бүртгэлийг жагсаалтаар хүргүүлэн зөрчлийг арилгасан.

Иргэний улсын бүртгэлийн нэрийн санд гэрлэлтийн төлөв өөрчлөх 55 иргэний хүсэлтийг жагсаалтаар хүргүүлэн зөрчлийг залруулсан.

Иргэний Улсын бүртгэлийн /ИУБ/ маягтуудыг үсгийн дарааллар галиглан УБЕГ-ын нэгдсэн архивт /А/ талыг, “Б” талыг иргэний баримтын архивт жагсаалтын хамт хүлээлгэн өгсөн.

Хоёр. Иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийн чиглэлээр:

2022 оны 5-р сарын 25 ны байдлаар Бусад аймаг хотоос бүр мөсөн шилжин ирсэн 291 бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 190, хүүхэд /16-аас доош насны/ 101, Сум хооронд шилжин ирсэн 502 бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 301, хүүхэд /16-аас доош насны / 201, Баг хооронд шилжин ирсэн 689 бүртгэл үүнээс насанд хүрсэн 371, хүүхэд /16-аас доош насны/ 318 иргэний бүртгэл хийгдэж цахим мэдээллийн санд баталгаажсан байна.

Аймгийн хөдөлмөр, халамж, үйлчилгээний газартай хамтран хаягийн зөрчилтэй хүүхдийн мөнгө нь ороогүй 143 хүүхдийн судалгааг гаргаж Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлэн зөрчил арилган ажиллаж байна.

Галт, Тариалан, Түнэл сумын ИТХурлын нөхөн сонгууль зохион байгуулах ажлын хүрээнд УБЕГ-ын даргын 2022 оны 4-р сарын 19 ний өдрийн А/284 тулаалын дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоон, бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна. Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Хяналт шалгалтын газраас ирүүлсэн 2022 оны 04 дүгээр сарын 21-ний өдрийн 7/3496 тоот чиглэлийн дагуу Галт, Тариалан, Түнэл сумдын 2021 оны 12 дугаа сарын 01-ний өдрөөс 2022 оны 04 дүгээр сарын 20-ны өдөр хүртэлх шилжилт хөдөлгөөний 46 иргэний бүртгэлийн эх нотлох баримтыг нэг бүрчлэн шалгахад зөрчил илрээгүй болно.

Гурав.Биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэл буюу Иргэний үнэмлэх олголт:

Биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэл буюу цахим үнэмлэх олголтын 3027 бүртгэл үүнээс шинэ 911, хаяж үрэгдүүлсэн 530, Хорин таван насны сунгалт хийлгэсэн 740, Дөчин таван насны сунгалт 831 бүртгэл хийгдэж 2482 иргэний цахим үнэмлэхний зураг засч сүлжээнд оруулан хэвлүүлсэн байна.

Хурууны хээ давхардсан, нэрийн толинд нэр баталгаажуулахгүй, ургийн овог, эцэг, эхийн нэр өөрийн нэр зөрүүтэй 62 иргэний мэдээллийг Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлэн зөрчил арилгаж иргэний цахим үнэмлэх хэвлүүлэн ажилласан байна.

Шинээр иргэний үнэмлэх авах насад хүрсэн мөн 25 ба 45 насны сунгалт хийлгэх насад хүрсэн боловч хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас өөрийн биеэр ирж биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэлд хамрагдах боломжгүй иргэдийг тухайн байгаа газарт нь очиж ИШБүртгэлд хамруулан бичиг баримтжуулах ажлыг тогтмол зохион байгуулж байна.

УБЕГазар, ИУБГазраас иргэний үнэмлэхийн бүртгэл, биеийн давхцахгүй өгөгдөл ИУБ31 бүртгэлтэй холбоотой зөвлөмж чиглэлийг цаг тухай бүрт сумдын улсын бүртгэгч нарт мэдээлэл хүргүүлэн ажиллаж байна.

Хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр хурууны хээ давхардсан, зөрсөн 18, нэрийн толинд нэр баталгаажуулахгүй, ургийн овог, эцгийн нэр, нэр зөрсөн зөрчилтэй зэрэг 25 иргэний мэдээллийг УБЕГ хүргүүлэн зөрчлийг арилгуулахаар хүргүүлсэн байна. ИУБ -31 маягтыг А талыг УБЕГ-ын иргэний улсын бүртгэлийн газарт, Б талыг архивт мөн 3027 ш ИУБ-31 маягтыг УБЕГ-ын иргэний баримтын архивт хүргүүлсэн.

16 нас хүрч анх удаа иргэний үнэмлэхээ захиалсан мөрөн сумын ЕБС- ийн сурагчдын нийт 50 хүүхдийн дунд аймгийн БШУГазартай хамтран иргэний андгай өргөх үйл ажиллагааг зохион байгуулсан. Тус үйл ажиллагаанд УИХ-ын гишүүн БШУ-ны сайд, Л.Энх-Амгалан, аймгийн БШУГазрын дарга Ц.Ганзориг нар сурагчдад эх оронч үзэл төлөвшүүлэх зөвлөгөө, мэдээлэл хүргэсэн. УБХэлтэсээс сурагчдад иргэний үнэмлэх түүний ач холбогдол цаашид анхаарвал зохих зүйлийн талаар мэдээлэл хүргэсэн. Иргэний андгайг өргүүлж, иргэний үнэмлэх, гарын бэлэг гардуулсан.

Титэм ЕБС"-ийн 9-12 дугаар ангийн нийт 128 хүүхдэд иргэний үнэмлэхийн ач холбогдол, цаашид анхаарах зүйлийн талаар мэдээлэл бэлтгэн хүргэж гарын авлага тарааж ажилласан.

Дөрөв. Гадаадад зорчих эрхийн бүртгэлийн хүрээнд:

Үндэсний энгийн гадаад паспорт захиалах ажлын хүрээнд нийт шинээр 897 иргэний гадаад паспортын захиалга авч УБЕГГазарт хүргүүлсэн бөгөөд хил орчмын нутаг дэвсгэрт хялбарчилсан журмаар зорчих үнэмлэх олгох буюу ОХУ-ын хавсралтын бүртгэл 79 бүртгэгдсэн байна.

ОХУ-н хил 2022 оны 03 дугаар сарын 31-ний өдөр нээсэнтэй холбогдуулан хилийн боомт бүхий Ханх сумын ЗДТГазар, ИТХурлын хүсэлтийн дагуу Ханх суманд 2022 оны 3-р сарын 30-31 ний өдөр “Нээлттэй хаалганы өдөрлөг” зохион байгуулан ажиллалаа. Тус өдөрлөгөөр Үндэсний энгийн гадаад паспортын хүчинтэй хугацаа дууссан, шинээр захиалж байгаа 134 иргэний гадаад паспортын захиалах хүлээн авч холбогдох хууль журмын дагуу Иргэний улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлж иргэдэд улсын бүртгэлийн үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэж, иргэдийн цаг хугацаа, санхүү хэмнэж ажилласан байна.

Иргэдэд үзүүлэх үйлчилгээний нэр төрлийг нэмэгдүүлж УБЕГ-с Үндэсний энгийн гадаад паспорт, Иргэний цахим үнэмлэх хэвлэгдэн ирсэн тухай мэдээллийг түргэн шуурхай хүргэж “Иргэн .... Таны Цахим үнэмлэх /Үндэсний энгийн гадаад паспорт/ хэвлэгдэн ирсэн байна” гэсэн мессеж илгээж хэвшсэн.

Тав. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн ИТХурлын нөхөн сонгуулийн бэлтгэл ажлын хүрээнд:

Галт, Тариалан, Түнэл сумын ИТХурлын нөхөн сонгууль зохион байгуулах ажлын хүрээнд УБЕГ-ын даргын 2022 оны 4-р сарын 19 ний өдрийн А/284 тулаалын дагуу иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг түр зогсоон, бүртгэлд хяналт тавин ажиллаж байна. Нөхөн сонгууль бүхий сумдын сонгогчдын нэрийн жагсаалтыг иргэний улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу холбогдох хууль, журмын хүрээнд нятлан шалгаж 2022 оны 5-р сарын 23 ны өдөр хэвлэж, тухай сумдын сонгуулийн хороонд хуулийн хугацаанд хүлээлгэн өгч ажиллалаа.

Зургаа. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын 2021 оны 12 дугаар сарын 24-ний өдрийн Б/701 тушаалаар Баянзүрх, Хатгал, Цэцэрлэг сумдын улсын бүртгэгч нарын Эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагааг үзүүлэх тухай тушаал гарч, EPRS програмд нэвтрэх эрх нээгдэж, тамга тэмдгийг хүлээн авсан. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газрын даргын 2022 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдрийн 6/334 тоот чиглэлийн дагуу аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтэст дадлагажуулан, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг үзүүлэн ажиллаж байна.

Долоо. Иргэний баримтын архивын ажлын хүрээнд:

Тайлант хугацаанд тус хэлтсийн иргэний баримтын архивын лавлагаа, Улсын бүртгэлийн мэдээллийн нэгдсэн сангийн "Нээлттэй" мэдээллийг иргэдэд 4075, хууль хяналтын байгууллага болон бусад байгууллагад 319, албан хэрэгцээнд 1904 лавлагааг олгож Иргэний баримтын архивт иргэний улсын бүртгэлийн 4312 ИУБ маягтуудын баяжилт хийж хураасан бөгөөд үүнд Төрсний бүртгэл /ИУБ-11/ 889, Үрчилсний бүртгэл /ИУБ-12/ 30, Ургийн овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр өөрчилсний бүртгэл /ИУБ-13/ 40, Эцэг тогтоосны бүртгэл /ИУБ-14/ 67, Гэрлэсний бүртгэл /ИУБ-15/ 211, Гэрлэлт дуусгавар болсны бүртгэл /ИУБ-16/ 60, Нас барсны бүртгэл /ИУБ-18/ 381, Биеийн давхцахгүй өгөгдөлийн бүртгэл /ИУБ-31/ 2482, бусад аймаг хотод бүртгэл хийлгэсэн 152 маягт иргэний баримтын архивт баяжилт хийсэн байна.

Хэлтсийн архивын үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг гарган иргэний баримтын архивын чиглэлээр 4, эд хөрөнгийн баримтын архивын чиглэлээр 3, хуулийн этгээдийн баримтын архивын чиглэлээр 2, нийт 9 арга хэмжээг тусган хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

Иргэний улсын бүртгэл хөтлөх журмын 22.5 д заасны дагуу Иргэний улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр хууль тогтоомжид заасны дагуу бүрдүүлсэн баримт бичгийг 24 сумын улсын бүртгэгчээс татан авч хадгаламжийн нэгж 2021 оны бүртгэлийн 325 дэвтэр болон бүрдүүлбэрийг хадгалалтын стандартын шаардлагын дагуу хүлээн авч архивт баяжилт хийсэн байна.

Бусад аймаг, хотод бүртгэл хийлгэсэн 152 иргэний холбогдох маягтыг тус бүр хувийн хэрэгт хавсаргасан. Мөн түүнчлэн бусад аймаг хотоос албан бичгийн дагуу ирсэн 75 иргэний холбогдох ХААТР, ИУБ маягтуудыг хүлээн авч хувийн хэрэгт байршуулсан.

Хяналтын улсын байцаагч болон тасгийн дарга, улсын бүртгэгчидэд архиваас түр ашиглахаар 23 иргэний хувийн хэргийг авахаар захиалсан бөгөөд хүлээлгэн өгч буцаан авсан байна.

Иргэний бүртгэлийн мэдээллийн санд тухайн иргэний болон эцэг, эхийн мэдээлэл зөрсөн болон зөрчилтэй 61 иргэний ХААТР, ИУБ маягт, холбогдох бүртгэлийн дэвтрийн хуулбарыг мөн тухайн бүртгэлтэй холбоотой дэвтэр шүүж зөрчил арилгуулахаар улсын бүртгэгч Б.Дуламсүрэнд хүлээлгэн өгч зөрчил арилган ажилласан байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын 2022 оны 01 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 10/804 тоот чиглэлийн дагуу 272 иргэний ХААТР, ИУБ маягтуудын Б талыг цахимжуулан ажиллалаа.

Улсын бүртгэлийн нэгсэн архивын газарт 2022 оны 2-р сарын 21 ний өдөр албан бичиг хүргүүлэн сумын улсын бүртгэгч нарт цахимжуулсан материалыг харах, ашиглах, засварлах порграмд харах эрх нээлгэж онлайн сургалт хийж мэдээ мэдээлэл өгч ажилласан байна.

Тайлант хугацаанд бусад аймаг, хотод бүртгэл хийлгэсэн 25 албан бичгийн дагуу 415 иргэний хувийн хэрэг, бусад аймаг, хотоос 39 албан бичгийн дагуу шилжин ирсэн 521 иргэний хувийн хэрэг шилжин ирсэнийг ИБА-д галигийг дагуу байршууллаа.

2021 онд нас баралтын санд 30504 иргэний 89920 хувийн хэрэг тоологдсон хүүхдийн санд 47118 хүүдийн хувийн хэрэг тоологдож иргэний баримтын архивт хадгалагдаж байна.

Үндсэн хувийн хэргийн тооллогоор 3895 хувийн хэрэг одоогоор тоологдсон байгаа бөгөөд энэ ондоо дуусгах зорилт тавин ажиллаж байна.

Хэлтсийн ББНШК-н 2022 оны 04 сарын 12 өдрийн хурлын шийдвэрээр УБЕГ-ын дарга, АЕГ-ын даргын хамтарсан 2020 оны 11 сарын 02 өдрийн А/14371, А-110 тушаалын дагуу ИБА хадгалагдаж байсан хадгалах хугацаа нь дууссан ИУБ21-9250ш устгав.

Найм. Цахим гарын үсэг олгох ажлын хүрээнд:

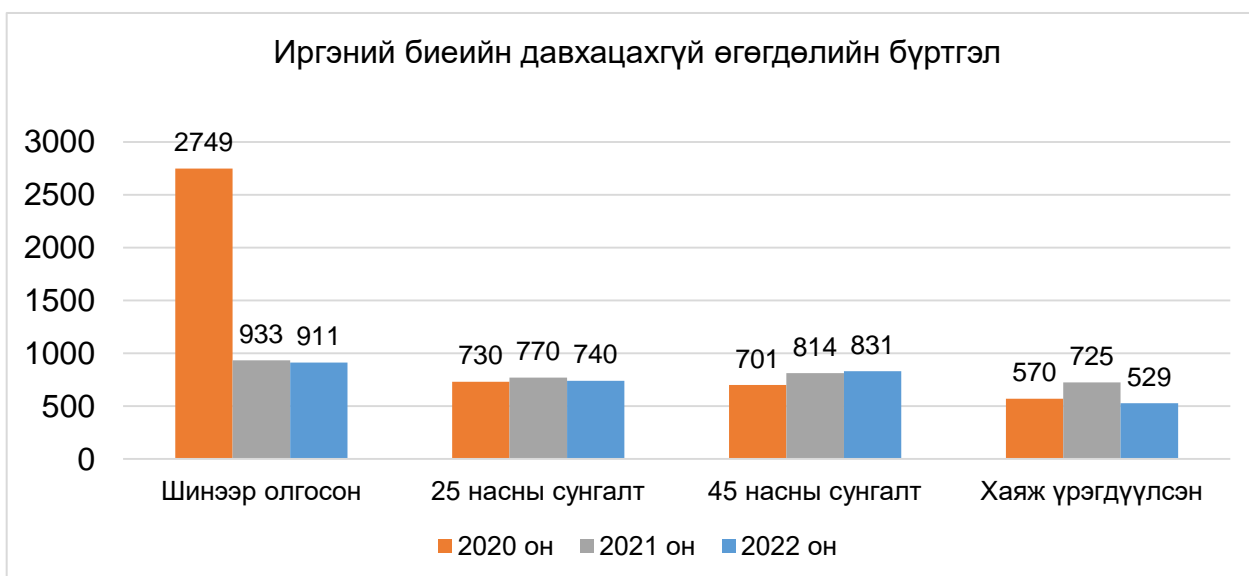
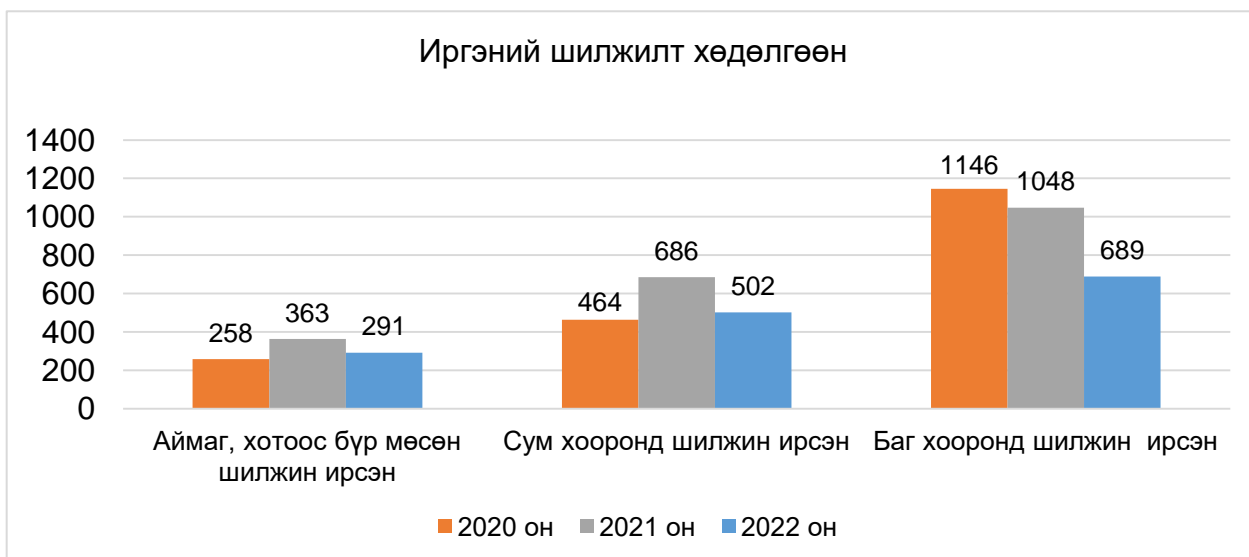
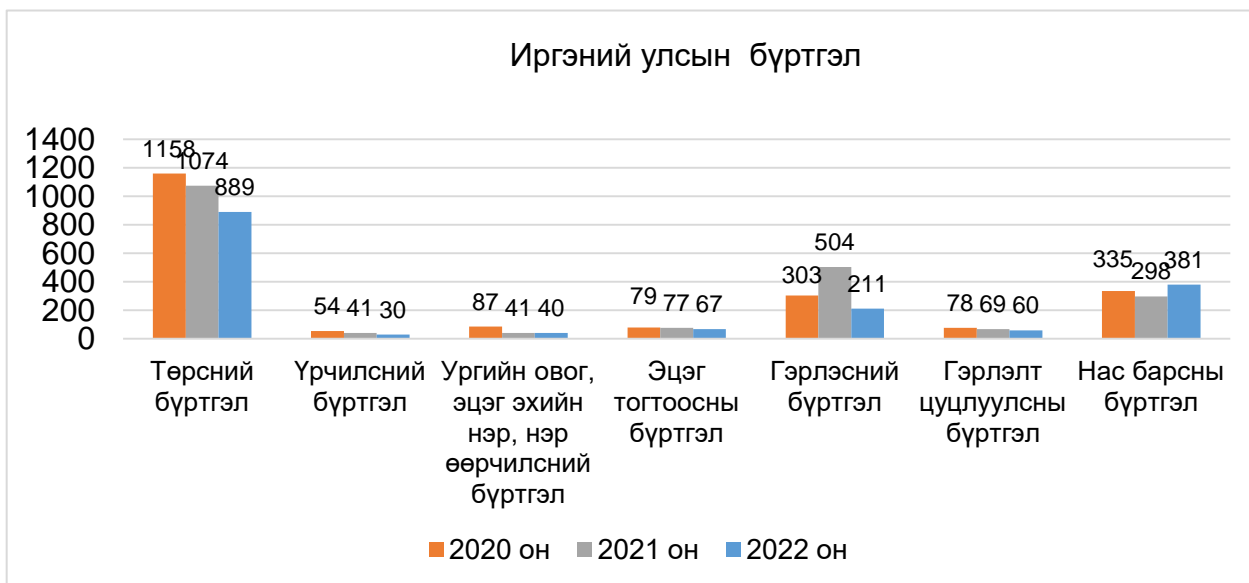
Цахим гарын үсгийн тухай хууль, Улсын бүртгэлийн байгууллагаас монгол улсын 16 насанд хүрсэн иргэнд тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журмын хүрээнд тус хэлтэсээс Хөвсгөл аймаг дахь цагдаагийн газрын 101 албан хаагч, Аймгийн нэгдсэн эмнэлэгийн 116 албан хаагч, Эрүүл мэндийн газрын 34 албан хаагч, Мөрөн сумын ЗДТГазрын 24 албан хаагч, Онцгой байдлын газрын 35 албан хаагч, Зэвсэгт хүчний 321-р ангийн 20 албан хаагч, Хилийн цэргийн 257-р ангийн 34 албан хаагч, Шинэ мөрөн худалдаа үйлчилгээний төвөөр үйлчлүүлсэн 90 иргэн, Аймгийн прокурорын газрын 10 албан хаагч, Шүүх шинэжилгээний албаны нийт албны 19 албан хаагч, ХХҮГазрын 20 албан хаагч ХХААГазрын 16 албан хаагч, Аймгийн ЗДТГазрын 40 албан хаагч, БГазрын 23 албан хаагч, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн газрын 15 албан хаагч, Хүнс болон барааны захаар үйлчлүүлж байгаа 90 иргэн, ХДТ-ын 36 албан хаагч, Сав газрын захиргааны 15 албан хаагч, Ус цаг уур орчны шинэжилгээний газрын 20 албан хаагч, ГХБХБГазрын 10 албан хаагчдад цахим гарын үсгийн тухай хууль, холбогдох журмын талаар мэдээлэл өгч тоон гарын үсэг олгох ажлыг зохион байгуулан ажилласан ба нийт 774 иргэнд тоон гарын үсэг олгож ажилласан байна.

Мөн хөвсгөл аймгийн 23 сум 1 тосгоны улсын бүртгэгч нар тухайн сумынхаа ЗДТГазартай хамтран нийт төрийн албан хаагчид болон иргэдэд цахим гарын үсгийн тухай хуулийн мэдээлэл өгөх тоон үсэг олгох ажлыг үе шаттайгаар зохион байгуулан ажиллаж байна.

2022 оны 6-р сарын 08 ны байдлаар Хөвсгөл аймгийн хэмжээнд **7169** иргэнд тоон гарын үсэг олгосон байна.

Ес. Иргэний улсын бүртгэлийн сүүлийн 3 жилийн эхний хагас жилийн судалгааг графикаар харуулав:

4. ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Тус хэлтсийн эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн тасаг нь тайлант хугацаанд Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хууль, Улсын тэмдэгтийн тухай хууль, Газрын тухай хууль, Монгол улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль, Иргэний хууль, Нотариатын тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомж, Улсын бүртгэлийн үйлчилгээний хөлсний хэмжээг шинэчлэн тогтоох тухай Монгол улсын засгийн газрын 2020.12.23-ны өдрийн 230 дугаар тогтоол, УБЕГ-аас ирүүлсэн чиглэл, журмын хүрээнд эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай чирэгдэлгүй хүргэх үл хөдлөх хөрөнгийг эдийн засгийн эргэлтэнд оруулж иргэнийг эдийн засгийн эрх чөлөөгөө эдлэх бүрэн боломжоор хангах зорилт тавин ажиллаж нийт 5345 мэдүүлэг хүлээн авч, холбогдох бүртгэлийг хөтлөн ажиллалаа.

Шинээр батлагдан гарсан хууль, тогтоомж болон цаг үеийн үйл ажиллагаатай холбогдуулан Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэл, дүрэм журмуудыг уншиж судлан хэрэгжилтийг ханган холбогдох ажлуудыг тухай бүр зохион байгуулж ажилласан байна.

Иргэдээс “Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль”-ийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.7-д заасан шалтгаанаар хувийн хэрэг хаалгахаар ирүүлсэн хүсэлт холбогдох баримт бичиг, мэдүүлгийг үндэслэн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 25, газар өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн 3 хувийн хэрэг бүртгэлийг улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргын тушаалаар тус тус хаасан байна. Мөн иргэн хуулийн этгээдээс үрэгдүүлсэн гэрчилгээг дахин авах тухай өргөдөл хүсэлт, нотлох баримтыг үндэслэн хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр хүчингүйд тооцуулж үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 17, газар өмчлөх эрхийн 9 гэрчилгээг дахин олгож ажиллалаа.

Тайлант хугацаанд бүртгэсэн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийг төрөл тус бүрээр ангилан авч үзвэл:

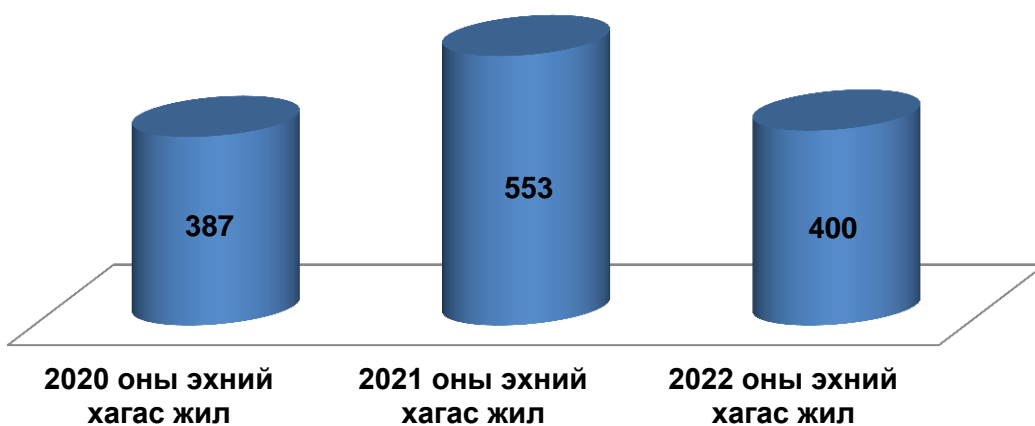
Нэг. Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх

Газар өмчлөх эрх болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн анхны бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд хуулийн хугацаанд түргэн шуурхай үзүүлж газар өмчлөх эрхийн бүртгэл нийт **268**, газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн анхны бүртгэл **400**-г бүртгэж нийт **668** шинэ хувийн хэрэг үүсгэн архивт байрлуулснаар хувийн хэргийн нийт тоо **30331** болсон байна.

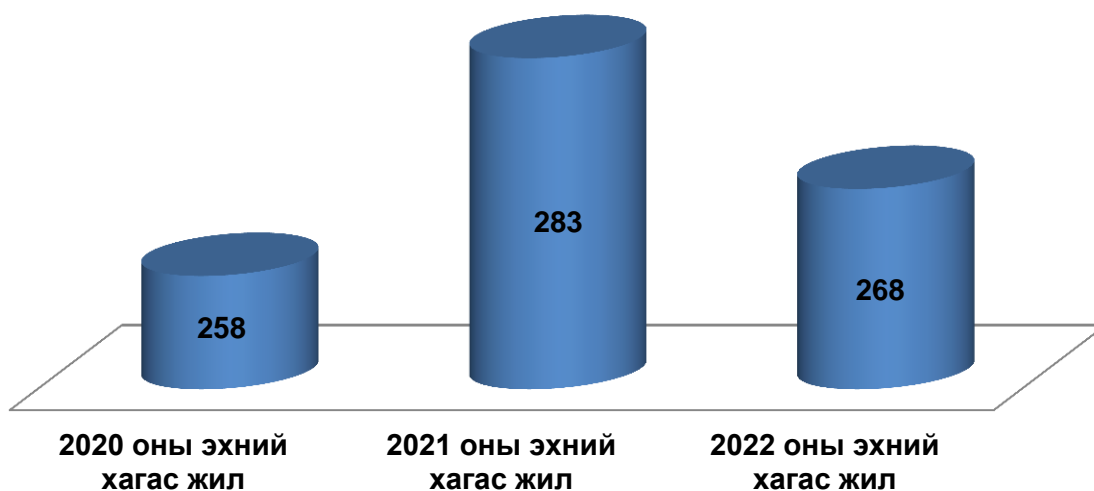
Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн хүлээн авсан мэдүүлгийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийг анх удаа бүртгэх бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Газар өмчлөх эрхийг анх удаа бүртгэх бүртгэлийн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Хоёр. Барьцааны бүртгэл /ипотек/

Тайлант хугацаанд үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн барьцааны бүртгэлийн 2361 мэдүүлэг хүлээн авч бүртгэсэн ба үүнээс барьцаалбартай барьцааны гэрээ 704, барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ 666, барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах 24, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох 967-г тус тус хүлээн авч бүртгэсэн. Мөн газар өмчлөх эрхийн барьцааны бүртгэлийн 1414 мэдүүлэг хүлээн авсан ба үүнээс барьцаалбаргүй барьцааны гэрээ 805, барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах 6, барьцааны гэрээ дуусгавар болгох 603-ийг тус тус хүлээн авч бүртгэсэн байна.

Гурав. Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрх болон түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн шилжилтийг бүртгэх

2022 оны эхний хагас жил үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн гэрээний бүртгэл 390, газар өмчлөх эрхийн гэрээний бүртгэл 323 нийт 713 мэдүүлэг хүлээн авч бүртгэл хөтөлсөн байна. Үүнээс бэлэглэлийн гэрээгээр 64, ХХАГ-ээр 520, арилжааны гэрээгээр 0, өв залгамжлах эрхийн бүртгэл 69, хамтран өмчлөгч өөрчлөгдөх бүртгэлээр 52, бусад гэрээ хэлцлээр 8 бүртгэл тус тус бүртгэсэн байна.

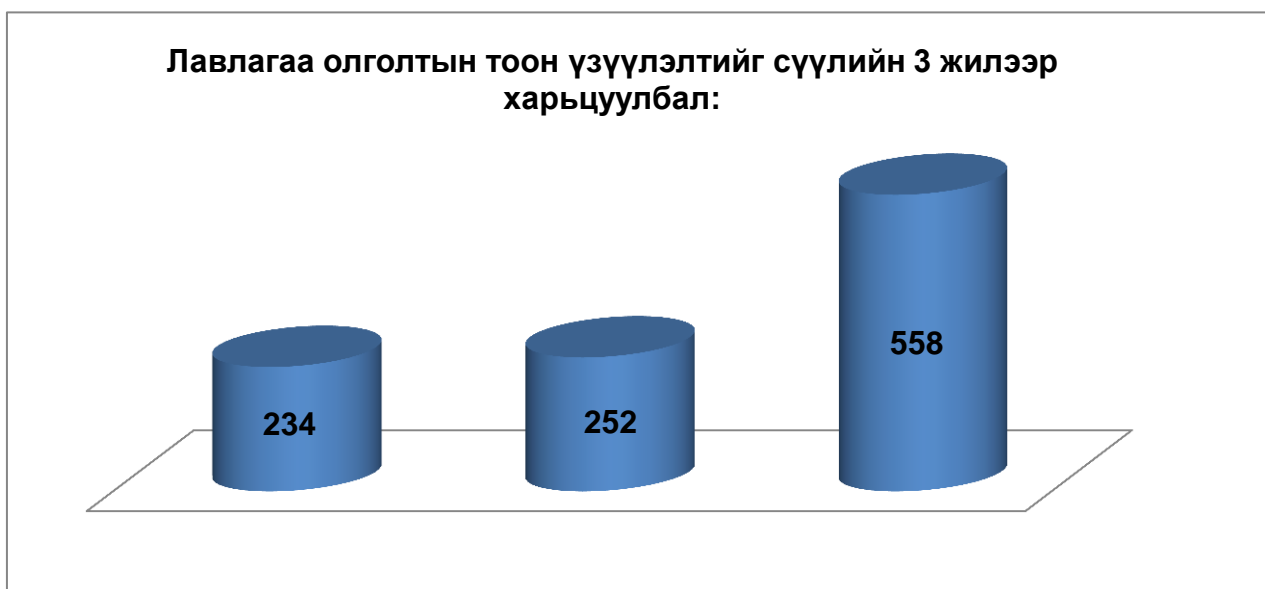
Дөрөв. Эрхийн улсын бүртгэлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах

Тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн нэмэлт өөрчлөлт оруулах 186 мэдүүлэг хүлээн авч холбогдох өөрчлөлтийг бүртгэсэн байна. Үүнээс үрэгдүүлсэн гэрчилгээ шинээр олгох-26, гэмтээсэн гэрчилгээ шинээр олгох-1, өмчлөгчийн овог нэр регистрийн дугаар өөрчлөгдөх-12, эд хөрөнгийн хэмжээ өөрчлөгдөх – 72, эд хөрөнгийн зориулалт өөрчлөгдөх -6, эд хөрөнгийн хаяг өөрчлөгдөх-64, эд хөрөнгийн үнэ, гүйцэтгэл өөрчлөгдөх-5-г тус тус бүртгэж, холбогдох материалыг архивт хүлээлгэн өгч ажиллалаа.

Тав. Лавлагаа хуулбар олголт:

Тайлант хугацаанд газар өмчлөх эрх болон газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн нийт 558 лавлагаа, хуулбар 5 тус тус олгосон байна.

Зургаа. Газар эзэмших, ашиглах эрхийн бүртгэл:

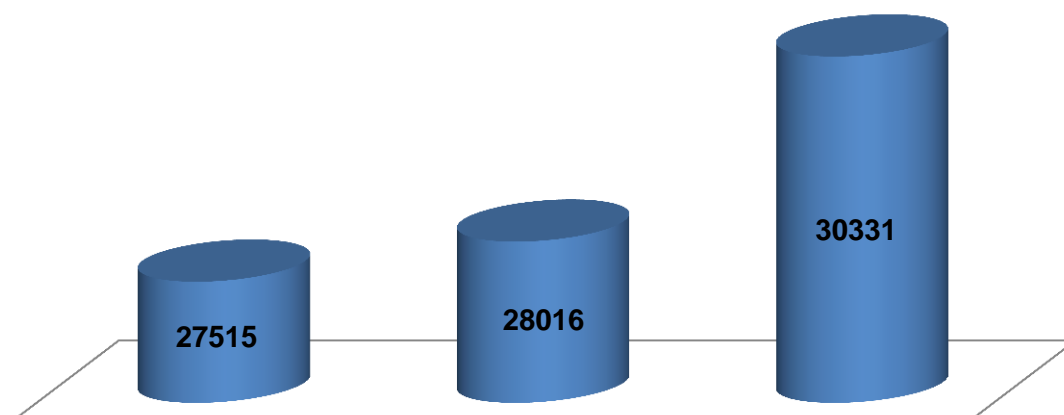
Аймгийн газрын харилцаа барилга хот байгуулалтын газар, сумын газрын даамлын газар эзэмших ашиглах эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлэхээр дундын мэдээллийн санд оруулж эзэмших эрхийн дугаар авсан 1758 бүртгэлийн дугаар олгосон хуудсыг хэвлэн авч архивын нэгж үүсгэн хадгалж байна.

Долоо . Архив, мэдээллийн сан, үйлчилгээний хураамжийн талаар:

Архивын баримтын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдалд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна. 2022 оны архивын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө болон архивын тооллогын төлөвлөгөө боловсруулан хэлтсийн даргаар батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн байдлаар тус хэлтсийн эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тасгийн архивт газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн 17624, газар өмчлөх эрхийн 12707, нийт 30331 хувийн хэрэг байна.

Архивын тооллого, тулгалтын ажлыг төлөвлөгөөний дагуу 2022 оны 3 дугаар сарын 10-ны өдрөөс эхлүүлэн хэрэгжүүлж байгаа ба 2022 оны 6 дугаар 03-ны өдрийн байдлаар газар өмчлөх эрхийн 6983 хувийн хэрэг тоолж нийт тооллогын ажил 24 хувьтай үргэлжилж байна. Тооллого тулгалтын ажлыг хийж гүйцэтгэхдээ нэг улсын бүртгэгч өдөрт 100 хувийн хэргийг мэдээллийн сантай нэг бүрчлэн тулгаж, тусгаарлагдсан баримтуудыг салган авч тусад нь хадгаламжийн нэгж үүсгэн 250 хуудсаар үдэж архивлан ажиллаж байна.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн архивын тоог сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал

Тайлант хугацаанд 4677 хувийн хэрэгт үйлчилгээ орсон бөгөөд тус үйлчилгээгээр 40 179 789 / дөчин сая нэг зуун далан есөн мянга долоон зуун наян ес/ төгрөгийн мөнгөн орлогыг төвлөрүүлсэн ба үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхээ худалдан борлуулсны 2 хувь 115 060 640 / нэг зуун арван таван сая жаран мянга, зургаан зуун дөчин / төгрөгийг татварын орлогод, үл хөдлөх эд хөрөнгө анх удаа бүртгүүлсний тэмдэгтийн хураамжинд 3 235 025 /гурван сая хоёр зуун гучин таван мянга хорин таван/ төгрөгийг тус тус төвлөрүүлсэн байна.

Найм. Өргөдөл гомдол, мэдээ тайлан, хугацаатай албан бичгийн шийдвэрлэлт:

Тайлант хугацаанд эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн талаарх тоон мэдээг хөдөлмөрийн дотоод журамд заасны дагуу сар бүрийн 25-ны өдрөөр тасалбар болгон эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлж ажиллалаа. Мөн улсын бүртгэгч нар гэрчилгээ болон үнэт цаасны зарцуулалтын тайланг сар бүр гаргаж хэлтсийн ахлах нягтлан бодогчоор хянуулж тооцоо нийлж ажиллаж хэвшсэн болно.

Хөвсгөл аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газар болон Хөвсгөл аймаг дахь Цагдаагийн газраас ирүүлсэн 83 албан бичгийн хариу лавлагаа мэдээллийг хугацаанд хүргүүлсэн. Мөн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх газраас ирүүлсэн албан бичиг тогтоол шийдвэрийн дагуу 43 эрхийн улсын бүртгэлд тусгай тэмдэглэл хийж, 30 эрхийн улсын бүртгэлийн тусгай тэмдэглэлийг хүчингүй болгосон байна. Мөн МИК-АКТИВ -27, 26, 28 ТЗК ХХК-ийн хүсэлтийн дагуу 33 эрхийн улсын бүртгэлд тусгай тэмдэглэл хийж бүртгэлээ. Үнэт цаас санхүүжилтийн корпорацийн хүсэлтийн дагуу 93 эрхийн улсын бүртгэлд тусгай тэмдэглэл хийж бүртгэсэн байна.

Ес. Тэмдэгтийн хураамж, үйлчилгээний төлбөрийн талаар:

Тайлант хугацаанд 4677 хувийн хэрэгт үйлчилгээ орсон бөгөөд тус үйлчилгээгээ 40.179.789 /дөчн сая нэг зуун далан есэн мянга долоон зуун наян ес/ төгрөгийн мөнгөн орлогын төвлөрүүлсэн ба үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхээ худалдан борлуулсны 2 хувь болох 115.060.640 /зуун арван таван сая жаран мянга зургаан зуун дөч/ төгрөгийг татварын орлогод, үл хөдлөх эд хөрөнгө анх удаа бүртгүүлсний тэмдэгтийн хураамжид 3.235.025 /гурван сая хоёр зуун гучин таван мянга хорин тав/ төгрөгийг тус тус төвлөрүүлсэн байна. Тус хэлтээс нь 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрөөс Голомт банкны пос машин, 2022 оны 04 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс Гэрэгэ пос машин, 2022 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдрөөс Гэрэгэ киоск машин үйлчилгээндээ нэвтрүүлж, үйлчилгээний хураамжийг авч байгаа бөгөөд үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн 364 үйлчилгээний 4.087.000 /дөрвөн сая наян долоон мянга/ төгрөгийг тушаалгаж, иргэдэд төрийн үйлчилгээг улам ойртуулсан байна.

5. ХУУЛИЙН ЭТГЭЭДИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Тус хэлтсийн хуулийн этгээдийн бүртгэл нь Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Хуулийн этгээдийн бүртгэлтэй холбоотой хуулийн этгээдийн улсын бүртгэл хөтлөх журам, Хуулийн этгээдийн нэр олгох, баталгаажуулах журам, Иргэн, хуулийн этгээдийн тамга тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журам болон бусад холбогдох хууль, журам, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль, Татварын ерөнхий хууль, Иргэний хууль, Нотариатын тухай хууль болон тэдгээртэй нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомж, чиглэл, журмын хүрээнд хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай чирэгдэлгүй хүргэж нийт 418 иргэн хуулийн этгээдийн материал хүлээн авч ажилласан байна.

Нэг. Хуулийн этгээд шинээр үүсгэн байгуулах бүртгэл:

Шинээр 87 хуулийн этгээдийн нэрийг баталгаажуулан, шинээр үүсгэн байгуулагдсан 87 хуулийн этгээдийн материалыг хүлээн авч улсын бүртгэлд бүртгэж хувийн хэрэг нээн архивт хүлээлгэн өглөө. Үүнд:

- Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани 57,
- Хоршоо 15,
- Сан 2,
- Төрийн бус байгууллага 13,

Хоёр. Хуулийн этгээдийн мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийн бүртгэл:

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн өөрчлөлт 287-г хүлээн авснаас

- Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн гэрчилгээгээ гээгдүүлсэн буюу гэмтээсэн бусад шалтгаанаар 82,
- Хуулийн этгээдийн эрх шилжүүлэх болон өв залгамжлагчаар үүсгэн байгуулагч өөрчлөгдсөн , хаяг, дүрмийн сан, гишүүн нэмэх хасах бусад шалтгаанаар бүртгэлийн мэдээлэлдээ өөрчлөлт оруулсан 202,
- Татан буугдсан 3-н хуулийн этгээдийн холбогдох материалыг хүлээн авч бүртгэн хувийн хэрэгт баяжилт хийн цахимжуулан архивт хуулийн хугацаанд хүлээлгэн өгсөн.

Гурав. Иргэн хуулийн этгээдийн лавлагаа, хуулбар:

Хуулийн этгээдийн лавлагаа

- Иргэн, хуулийн этгээдийн лавлагаа 20,
- Төрийн байгууллагад лавлагаа 12 нийт 32 лавлагаа олгосон байна.

Хуулийн этгээдийн хувийн хэргээс хуулбар

- Иргэн, хуулийн этгээдэд хуулбар 10,
- Төрийн байгууллагад хуулбар 2, нийт 12 хуулбар олгосон байна.

Дөрөв. Архив, мэдээллийн сан:

2022.05.25 байдлаар хуулийн этгээдийн архивт цахим санд бүртгэлтэй 2699, татан буугдсан 311 шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаагүй 135 нийт 3145 хуулийн этгээдийн хувийн хэрэг байршиж байна.

Шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаагүй 135 хуулийн этгээд.

№	Хэлбэр	Тоо
1	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	31
2	Төрийн бус байгууллага	33
3	Хоршоо	2
4	Сан	4
5	Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл	24
6	Бүрэн бус хариуцлагатай компани	12
7	Шашны байгууллага	7
8	Үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллага	18
9	Төрийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар	1
10	Хувиараа эрхлэх аж ахуй	1
11	Нөхөрлөл	2

Цахим санд бүртгэлтэй 2699 хуулийн этгээд.

№	Хэлбэр	Тоо
1	Хувьцаат компани	10
2	Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани	1637
3	Төрийн өмчит хувьцаат компани	1
4	Орон нутгийн өмчит хувьцаат компани	0
5	Төрийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар	2
6	Бүх гишүүд бүрэн хариуцлагатай нөхөрлөл	73
7	Боловсрол сургалтын байгууллага	1
8	Төрийн бус байгууллага	322
9	Хоршоо	302
10	Хадгаламж зээлийн хоршоо	7
11	Төрийн байгууллага	232
12	Сан	14
13	Хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл	3
14	Үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллага	54
15	Шашны байгууллага	25
16	Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар	14
17	Банк бус санхүүгийн байгууллага	2
18	Татан буугдсан	311

Тав. Иргэн хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох:

Иргэн хуулийн этгээдийн тамга, тэмдэг баталгааны тэмдэг хийлгэх үйл ажиллагаанд хяналт тавих, лавлагаа олгох журмын дагуу 133-н хуулийн этгээдийн болон хуулийн этгээдийн эрхгүй этгээдэд тэмдэг, баталгааны тэмдэгийн хяналтын дугаарыг олгож 2022 оны 5 сарын 25-ны байдлаар татан буугдсан, хэлбэр ашиглалтын шаардлага хангахгүй болон бусад шалтгаанаар хураагдсан 51 ширхэг хуулийн этгээдийн тамга тэмдэг, баталгааны тэмдгийг хадгалалт хамгаалалтын шаардлага хангасан сейф шүүгэнд хадгалж хуулийн хугацаанд нь устгах ажлыг зохион байгуулан ажиллаж байна.

Зургаа. Мэдээ тайлан, хугацаатай албан бичгийн шийдвэрлэлт:

Сар бүрийн 25-наар тасалбар болгон хуулийн этгээдийн бүртгэлийн мэдээ, архивын мэдээ, үнэт цаасны тайлан, орлогын мэдээ, архивын орлогын мэдээг батлагдсан маягтын дагуу хуулийн хугацаанд үнэн зөв гаргаж холбогдох албан тушаалтанд цахимаар болон цаасаар хүргүүлэн ажиллаж байна.

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас ирүүлсэн хариутай албан бичгийг тогтоосон хугацаанд холбогдох мэдээ мэдээллийг хүргүүлэн ажиллаж байна. Хагас жилийн байдлаар шинэчисэн бүртгэлд хамрагдаагүй хуулийн этгээдийн судалгааг хүргүүлсэн байна.

Хууль хяналтын болон төрийн байгууллагаас ирүүлсэн 12 хугацаатай албан бичигт хуулийн хугацаанд хариу өгч холбогдох материалыг хувийн хэрэгт хавсарган архивт хүлээлгэн өгч ажиллаа.

Долоо: Орон нутгийн болон бүртгэлийн хэлтсийн дансанд төвлөрүүлсэн үйлчилгээний хураамж:

Орон нутгийн дансанд шинээр үүсгэн байгуулагдсан болон хуулийн этгээдийн бүртгэлийн өөрчлөлт, лавлагааны үйлчилгээний хураамж болох 8936000 /найман сая есөн зуун гучин зургаан мянга /-н төгрөг, улсын бүртгэлийн дансанд хуулбар, нэрийн баталгаажуулалтын үйлчилгээний хураамж 6422400 /зургаан сая дөрвөн зуун хорин хоёр мянга дөрвөн зуу/-н төгрөгийг төвлөрүүлэн ажилласан байна.

Найм. Улсын бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, чирэгдэлгүй хүргэх ажил:

2022 оны 01 дүгээр сарын 19-нд сумдын албан хаагчдад төрийн бус байгууллагын тайлан ирүүлэлт болон 2022 оныг хоршоог дэмжих жил болгон заралсантай холбогдуулан хоршооны шинэчилсэн дүрмийн онцлог зохицуулалтын талаар мэдээллийг цахимаар өгсөн.

2022 оны 05 дугаар сарын 02-ны өдөр Монголын хуульчдийн холбооноос зохион байгуулсан “ХУУЛЬЧИЙН ПОРО БОНО ӨДӨР” Хөвсгөл аймгийн Мөрөн сумын “Шинэ мөрөн” худалдааны төвд иргэдэд Хуулийн этгээдийн талаар зөвлөгөө өгөв.

2022 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн ЗДТГ-аас зохион байгуулсан нээлттэй хаалганы өдөрлөгт иргэн, хуулийн этгээдийн талаар мэдээ мэдээлэл зөвлөгөө өгөв.

Мөрөн суманд 209, бусад сумдад 66 нийт аймгийн хэмжээнд 275 төрийн бус байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Аймгийн хэмжээнд бүртгэгдсэн төрийн бус байгууллагыг 23-н сумаар нь ялган excel файл үүсгэн сумдын улсын бүртгэгч нарт албан бичиг, тайлан ирүүлэх загвар хүснэгт, мөн тухайн сумдад үйл ажиллагаа явуулж байгаа 66 төрийн бус байгууллагын мэдээллийг хүргүүлэн ажилласан. Мөрөн суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 209 төрийн бус байгууллагын үүсгэн байгуулагч нарт тайлангаа хуулийн хугацаанд ирүүлэх талаар утсаар зөвөлгөө өгч Хөвсгөл аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтсийн Page хуудас, Хөвсгөл аймгийн хэмжээний төрийн бус байгууллагын нэгдсэн Facebook group /Хөвсгөл ТББ/-д төрийн бус байгууллагын тайлан ирүүлэх тухай мэдээлэл, тайлангын загвар маягыг тус тус байршуулан, төрийн бус байгууллагын үйл ажиллагааны тайлан ирүүлэх хуулийн хугацаанд 58 төрийн бус байгууллагын тайланг хүлээн авч нэгтгэн архивт хүлээлгэн өглөө.

Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулахын тулд утсаар давхардсан тоогоор 360 гаруй иргэдэд зөвлөгөө мэдээллийг өгч, оноосон нэрийн хүсэлтийг утсаар авч шүүн 193 мессеж-д хариу илгээж, хуулийн этгээд шинээр байгуулах, нэмэлт өөрчлөлт бүртгүүлэхтэй холбоотой загвар маягыг сумдын улсын бүртгэгчээр дамжуулан иргэдэд хүргүүлж хуулийн этгээдийн бүртгэлийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй авах нөхцөл боломжоор ханган, зарим тохиолдолд үйлчилгээнд ашиглагдаж байгаа загвар маягтуудыг цахим шуудангаар илгээн ажилласан байна.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, холбогдох журмуудын шинэлэг зохицуулалтын талаарх мэдээлэл, Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн газраас гаргасан дүрсжүүлсэн гарын авлага мэдээллийг байгууллагын байранд байрлах дэлгэцээр гаргаж иргэдэд мэдээлэл түгээж байна. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээг олон нийтэд түгээх зорилгоор санал хүсэлтийн хайрцаг бүхий мэдээллийн самбарыг байгууллагын байрны үйлчилгээний зааланд байршуулан ажиллаж байна. Мөн Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2.3-т заасан нээлттэй мэдээллийг хэрхэн танилцах, хуулийн этгээдийн лавлагаа, хуулийн этгээдтэй эсэх талаарх лавлагааг хэрхэн цахимаар авах талаар мэдээллийг иргэдэд цахимаар түгээн ажиллаж байна.

Ес. Төлөвлөгөөт ажил

Суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 230 гаруй төрийн байгууллагын албан газрын хуулийн этгээдий гэрчилгээнд төрийн болон орон нутгийн өмчийн тооллогтой холбогдуулан мэдээлэл шинэчлэх болон тайлан ирүүлэлт дээр хамтран ажиллах зорилгоор сумдын улсын бүртгэгч нарт албан бичиг, тайлан ирүүлэх загвар хүснэгт, мөн тухайн сумданд үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн байгууллагын мэдээллийг хүргүүлэн гэрчилгээг шинэчлэн бүртгэж уг ажил 71 хувьтай явж байна. Эцсийн өмчлөгч болон хоршоодын шинэчилсэн бүртгэлийн ажилыг эрчимжүүлэн бүртгэх ажилын төлөвлөгөө гарган ажилж байна.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн ERS программаар ирүүлсэн 32 чиглэл зөвлөмж хариутай албан бичиг судалгааг тогтоосон хугацаанд хүргүүлэн ажиллаж байна.

Арав. Төрийн байгууллагын хамтын ажиллагаа

Аймгийн Татварын хэлтэс, Тагнуулын ерөнхий газрын харьяа Хөвсгөл аймаг дахь хэлтэс, Статистикийн хэлтэс, Санхүү төрийн сангийн хэлтэстэй хамтран ажиллаж шинээр бүртгэгдсэн болон татан буугдсан аж ахуй нэгжүүд, шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаагүй хуулийн этгээдийн судалгаа зэргийг улирал тутам тулган баталгаажуулан ажиллаж байна.

Хоршоодын дэмжих жил болгон заралсантай холбогдуулан Хөвсгөл аймгийн Хүнс хөдөө аж ахуйн газар, Аймгийн ЗДТГазар, Хоршоологчдийн хамтарсан ажилын хэсэгт Хуулийн этгээд бүртгэгч ажлын хэсэгт орон ажиллаж байна.

2022 оны 5 дугаар сарын 09-ны өдөр Хөвсгөл аймгийн ЗДТГазар болон орон нутгийн өмчийн хороотой хамтран сумдад үйл ажиллагаа явуулж байгаа төрийн байгууллага албан газрын удирдлагуудад “Хуулий этгээдийн гэрчилгээнд мэдээдэлд өөрчлөлт оруулах” талаар сургалт заавар зөвлөгөө өгөн ажилласан. Мөн дээрх сургалт 05 дугаар сарын 12-ны өдөр дахин зохион байгуулагдаж Хөвсгөл аймгийн УБХэлтэс-ийг төлөөлөн “Тоон гарын үсэг”, “Эцсийн өмчлөгч”, “Хоршоодын шинэчилсэн бүртгэл”, “Хөвсгөл аймагт үйл ажиллагаа явуулж буй ТБАГ”-ын мэдээлэлд өөрчлөлт оруулах талаар сургалт хичээл орсон.

2022 онд хоршоог дэмжих жил болгон заралсантай холбогдуулан Хөвсгөл аймгийн засаг даргын тамгын газраас 2022 оны 01 дүгээр сарын 31-ны өдрийн 1/95 тоот албан бичгээр Хөвсгөл аймагт бүртгэлтэй хоршоодын судалгааг хүргүүлэн хамтран ажилласан.

6. ХЯНАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хөвсгөл аймгийн улсын бүртгэлийн хэлтсийн хяналтын улсын байцаагч нь 2022 оны хэлтсийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөө боловсруулан хэлтсийн даргаар батлуулан хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.

2022 оны хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөө болон ажлын байрны тодорхойлолтонд заагдсан Улсын бүртгэл, түүнтэй холбоотой бусад үйл ажиллагаанд зөрчил гарахаас урьдчилан сэргийлэх, зөрчлийг илрүүлэх, таслан зогсоох, илэрсэн зөрчлийг арилгуулах, улсын бүртгэлийн ажилтны үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх, улсын бүртгэлийн хууль тогтоомжийн биелэлтэнд хяналт тавих чиг үүргийн дагуу оны эхний хагас жилд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэлээ.

Нэг. Бодлого зорилтыг хангах чиглэлээр:

Тус хугацаанд хяналт, шалгалтын ажлыг хэрэгжүүлэхдээ Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, иргэний бүртгэлийн тухай хууль, хуулийн этгээдийн бүртгэлийн тухай хууль, эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль болон холбогдох хууль, журам, дүрэм, заавруудыг үйл ажиллагаандаа удирдлага болгон хяналт шалгалтын ажлыг хийж гүйцэтгэлээ. Мөн төрийн албан хаагчийн ёс зүйн дүрэм, байгууллагын үйлчилгээний стандарт, хөдөлмөрийн дотоод журмын өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон ажиллалаа.

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын дагуу байцаагчийн хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан болон өдөр тутмын түүвэрчилсэн хяналтаар иргэний бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт тавьж нийт 357 бүртгэлд хяналт тавьж ажиллаа.

Шинээр батлагдан гарсан хууль, тогтоомж болон цаг үеийн үйл ажиллагаатай холбогдуулан Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар, хяналт шалгалтын газар, иргэнийн улсын бүртгэл, хуулийн этгээдийн бүртгэл, эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газраас ирүүлсэн чиглэл, дүрэм журмуудыг уншиж судлан хэрэгжилтийг ханган холбогдох ажлуудыг тухай бүр зохион байгуулж ажилласан байна.

Хоёр. Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр

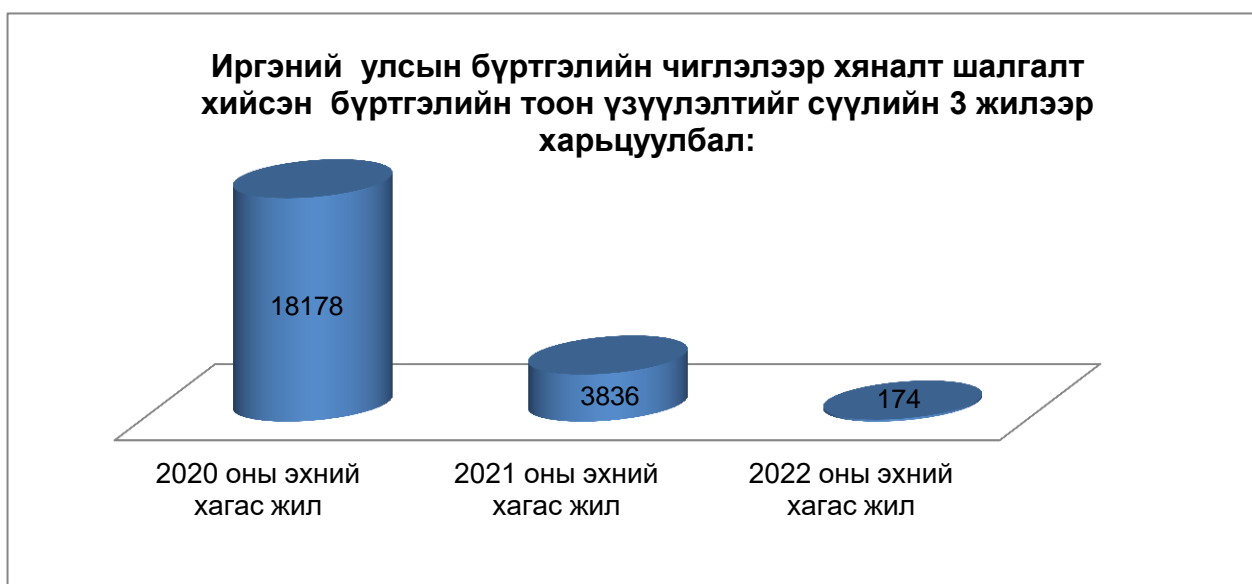
Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийг /нөхөн, дахин/ хэрэгжүүлж ажиллах ажлын хүрээнд Галт, тариалан, түнэл сумын иргэний шилжилт хөдөлгөөний бүртгэлийг үнэн зөв хөтлөх, нотлох баримтыг хуульд зааснаар бүрдүүлэн авах, мэдээллийн санд үнэн зөв бүртгэх эсэх талаар шалгалт хийж тайланг хүргүүллээ.

Иргэний улсын бүртгэлийн чиглэлээр 174 бүртгэлд хяналт тавьж, 40 дүгнэлтээр 153 иргэний зөрчлийг илрүүлж, зөрчлийг арилгасан.

Хяналтын байцаагчийн дүгнэлтээр:

- Регистрийн дугаар өөрчилж, дахин олгох тухай -15
- Бүртгэл хүчингүй болгох -1
- Бүртгэлд засвар өөрчлөлт хийх тухай-20
- Регистрийн дугаар хүчингүй болгох тухай-2
- Бүртгэл сэргээх-2

Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын сонгуулийн тухай хуулийг /нөхөн, дахин/ хэрэгжүүлж ажиллах ажлын хүрээнд Галт, тариалан, түнэл сумын сонгогчдын нэрийн жагсаалт үйлдэх, танилцуулах, хүргүүлэх, сонгуулийн хуулийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөнд заасан ажлын хүрээнд хяналт тавьж ажилласан байна.

Гурав. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын дагуу байцаагчийн хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан болон өдөр тутмын түүвэрчилсэн хяналтаар эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналтыг тавьж ажилласан бөгөөд хяналт тавьсан 81 бүртгэлээс 23 бүртгэлд гэрчилгээ хүчингүй болгох, бүртгэлд өөрчлөлт оруулах талаар дүгнэлт гаргасан.

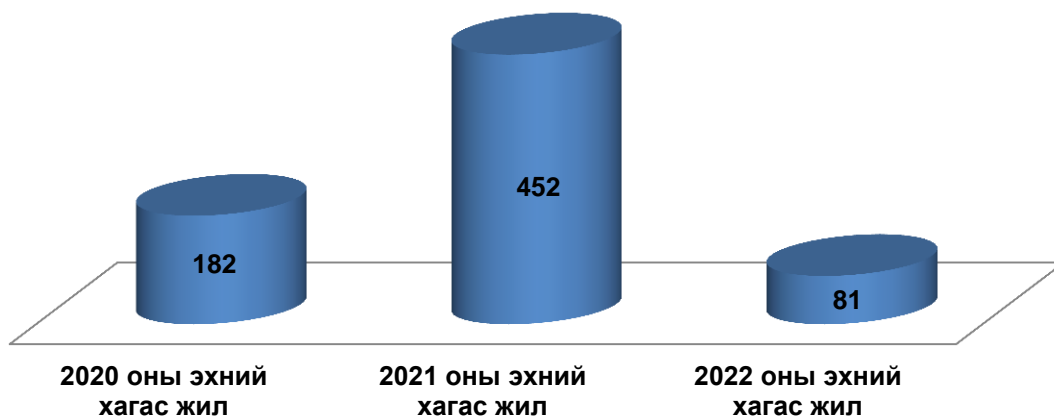
Хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр арилгасан зөрчил нь:

- Эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээг хүчингүй болгох-17
- Бүртгэлд өөрчлөлт оруулах тухай -6

Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн газрын 2022.03.09-ний өдрийн 6/2010 дугаартай чиглэл, хяналтын улсын байцаагчийн 2022.03.02-ны 1500 дугаартай дүгнэлт, улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын хяналт шалгалтын газрын 2022.04.07-ны өдрийн 7/2971 дугаартай чиглэлийн дагуу мэдээллийн санд зөрчилтэй 489 хувийн хэргийг архивын эх нотлох баримттай тулган, засвар өөрчлөлт оруулсныг тухай бүр хяналт тавин ажиллаж байна.

Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр хяналт шалгалт хийсэн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Дөрөв. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн чиглэлээр:

Улсын бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийх журмын дагуу байцаагчийн хяналт шалгалтын ажлын төлөвлөгөөнд тусгагдсан болон өдөр тутмын түүвэрчилсэн хяналтаар 52 бүртгэлийн үйл ажиллагаанд хяналтыг тавьж ажилласан бөгөөд хяналт шалгалтаар 4 зөрчлийг илрүүлж хяналтын улсын байцаагчийн дүгнэлтээр арилгасан байна.

Хуулийн этгээдийн архивын үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд эрхлэн хөтөлж байгаа эсэх, түүний хадгалалт хамгаалалт, найдвартай байдлыг ханган ажиллаж байгаа эсэхэд байнгын хяналт тавин ажиллалаа.

Хуулийн этгээдийн бүртгэлийн чиглэлээр хяналт шалгалт хийсэн тоон үзүүлэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Тав. Архив, мэдээллийн сангийн чиглэлээр:

Архивын баримтын хадгалалт хамгаалалт, аюулгүй байдалд байнгын хяналт тавин ажиллаж байна. Улсын бүртгэлийн архивын чиглэлээр 32 лавлагаанд хяналт тавьж ажиллалаа. Мөн байгууллагын БНШАЗК-ын үйл ажиллагаагаагр хэлтсийн 2022 онд хөтлөх хэргийн нэрийн жагсаалтыг боловсруулж, батлуулах, хөтлөгдөж дууссан баримт бичгийг устгах ажлыг зохион байгуулах ажлын хүрээнд ИУБ-21 маягт 9250ш захиалгын хуудас 2500ш нэр төрлийн баримт бичгийг устгасан.

Зургаа. Өргөдөл гомдол, мэдээ тайлан, хугацаатай албан бичгийн шийдвэрлэлт:

Тайлант хугацаанд хяналт шалгалтын талаарх тоон мэдээг хөдөлмөрийн дотоод журамд заасны дагуу сар бүрийн 25-ны өдрөөр тасалбар болгон улсын бүртгэлийн газарт хүргүүлж ажиллалаа. Мөн хилийн цэсийн өөрчлөлттэй холбогдуулан 3 иргэний хүсэлтийг хүлээн авч улсын бүртгэлийн гэрчилгээний улсын бүртгэлийн дугаар, хаягийн өөрчлөлтийн дүгнэлт гарган ажиллалаа

7. САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Тус хэлтэс нь 2021 оны жилийн эцсийн тайлан балансаа гарган 2021 оны тайлангийн аудитаар “ЗӨРЧИЛГҮЙ” санал дүгнэлт авч УБЕГазарт нэгтгүүлсэн. Тайлантай холбоотой бүхий л мэдээ мэдээллийг цаг хугацаанд нь гарган өгч Аймгийн Аудитын газартай хамтран ажиллалаа.

Сар бүрийн төсвийн гүйцэтгэлийн мэдээ тайланг УБЕГазраас ирүүлсэн чиглэлийн дагуу орлогын нэр төрөл, мөнгөн хөрөнгийн данс бүрээр, өглөг авлагын задаргаа бүрээр цаг хугацаанд чанартай гарган УБЕГазарт хүргүүлэн, Шилэн дансны сайт, Хөвсгөл УБХэлтсийн мэдээллийн сайт, байгууллагын “Санхүүгийн ил тод байдлын” самбарт нээлттэйгээр байрлуулан ажиллаж байна. Мөн Шилэн дансны сайтад Улсын тэмдэгтийн хураамжийн шинэчлэгдсэн хураамж, 2021 оны аудитын дүгнэлт, Бүртгэгч нарын 2021 оны 1-5 сарын үнэт цаасны кодтой тайланг хугацаа хоцроогүй нэгтгэн УБЕГазрын санхүүд хүргүүлээд байна.

2022 оны 1 дүгээр улирлын тайлан балансыг УБЕГазарт хүргүүлэн, Төрийн өмчийн тооллогыг нэг бүрчлэн тоолж, тооллогын тайланг байгууллагын өмч хамгаалах зөвлөлд танилцуулан хөрөнгө тус бүрээр тайлан мэдээгээ ТӨХ-ны сайтад шивж оруулан хянуулахад бэлдээд байна.

2021 оны 3 дугаар улирлын санхүүгийн тайлан балансыг зохих хууль журмын дагуу гарган УБЕГ-т хүргүүлж, хянуулан Сангийн яамны э-тайланд шивж баталгаажуулсан.

2022 онд батлагдсан 682 432 500 төгрөгийн төсвөөс эхний 5 сарын байдлаар 290 979 200 төгрөгийн санхүүжилтээр үйл ажиллагаа явуулж, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 120 158 493 төгрөгийн орлого оруулж 116 279 493 төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлээд байна. Тус хэлтсийн конторын барилгын засварын төсөвт тусгагдаагүй зарим нэгэн зардал, хөрөнгийн тооцоог хийж УБЕГазарт хүргүүлсэн.

Ажиллагсдын цалингийн картыг тогтмол хөтлөн, Нийгмийн даатгалын тайланг Нийгмийн даатгалын сайтаар орж хүн нэг бүрчлэн шивж оруулж байна. Мөн татварын суутганы тайланг хүн бүрээр шивж оруулж байгаа.

Нийгмийн даатгалын байгууллагаас хийсэн шалгалтаар зөрчил төлбөргүй гарсан. Ажиллагсдын хамтын сангийн журмын дагуу сар бүр ажиллагсдын цалингаас суутгалыг хийн холбогдох данс руу нь шилжүүлж тооцоог хянан ажиллаж байна.

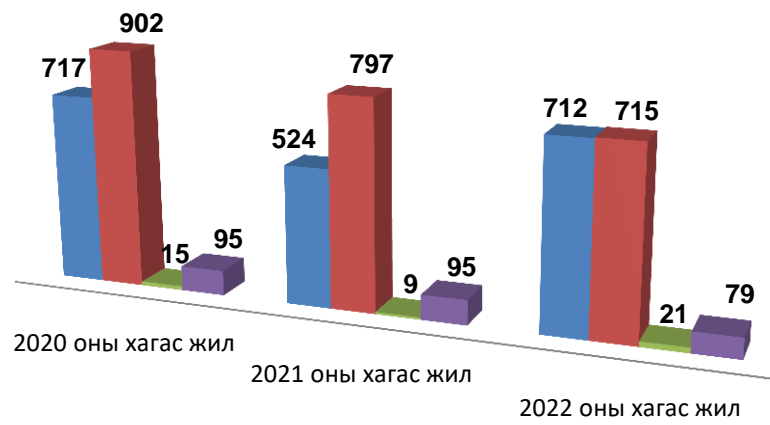
8. АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТЛӨЛТИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Хэлтсийн нярав, бичин хэргийн ажилтан нь байгууллагын ирсэн, явсан бичгийн бүртгэл хөтөлж, хариутай бичгийн шийдвэрлэлтэнд хяналт тавьж ажиллалаа. Тус хэлтэс нь 2022 оны эхний хагас жилийн байдлаар 715 албан бичгийг гаргаж холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэн ажласан бөгөөд 712 албан бичгийг хүлээн авсан байна. Хүлээн авсан 712 албан бичгээс 521 нь хариутай албан бичиг байсан ба холбогдох хариуг цаг хугацаанд нь шийдвэрлэж хүргүүлсэн байна. Тайлант хугацаанд Хэлтсийн даргын 21 тушаалыг бүртгэж ажилласнаас байгууллагын үндсэн үйл ажиллагаатай холбоотой А тушаал 9, хүний нөөцтэй холбоотой Б тушаал 12-г тус тус гарган хэрэгжилтэнд хяналт тавьж ажилласан. Мөн тайлант хугацаанд улсын бүртгэлтэй холбоотой асуудлаар иргэдээс нийт 21 өргөдөл, гомдол ирсэн ба өргөдөл, гомдлыг холбогдох эрх бүхий албан тушаалтанд нь хуваарилан, 100% шийдвэрлүүлсэн байна.

Хэлтсийн албан бичгийн хагас жилийн эргэлтийг сүүлийн 3 жилээр харьцуулбал:

Он	Ирсэн бичиг			Явсан бичиг	Хэлтсийн даргын тушаал			Өргөдөл, гомдол
	Хариутай	Хариугүй	Нийт		А тушаал	Б тушаал	Нийт	
2020 оны хагас жил	372	345	717	902	12	3	15	61
2021 оны хагас жил	204	320	524	797	5	4	9	23
2022 оны хагас жил	521	191	712	715	9	12	21	21

Албан бичгийн эргэлтийг харьцуулбал:

■ Ирсэн бичиг

■ Явуулсан бичиг

■ Хэлтсийн даргын тушаал

■ Өргөдөл, гомдол

9. СУРГАЛТ, СЕМИНАР БОЛОВСОН ХҮЧНИЙГ БЭХЖҮҮЛЭХ ЧИГЛЭЛЭЭР

Хэлтэст авч хэрэгжүүлэх 2022 оны сургалтын төлөвлөгөөг боловсруулж төлөвлөгөөний дагуу холбогдох сургалтанд хамрагдаж байгаа бөгөөд тайлант хугацаанд Төрийн албаны зөвлөлөөс зохион байгуулсан 20, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газраас зохион байгуулсан 13, Аймгийн ЗДТГ болон бусад байгууллагаас зохион байгуулсан 4 нийт 37 удаагийн сургалтад хэлтсийн бүх албан хаагчид болон хэлтсийн дарга, холбогдох албан хаагчид бүрэн хамрагдсан байна. Мөн Монгол хэл бичгийн сургалт болон Тагнуулын байгууллагын сургалт, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуйн сургалтыг хэлтсийн албан хаагчдад танхимаар зохион байгуулсан.

1.Төрийн албаны зөвлөлөөс зохион байгуулж буй сургалт:

- 2022 оны 01 дүгээр сарын 13-ны өдрийн Аз жаргалтай ажиллахын нууц сургалтанд хэлтсийн нийт албан хаагч 90% буюу 38 албан хаагч
- 2022 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн үзэл баримтлал зохицуулах харилцааны талаарх сургалтад 40 албан хаагч
- 2022 оны 01 дүгээр сарын 27-ны өдрийн Орчин үеийн хөгжлийн мегатрэндүүд сургалтанд 39 албан хаагч
- 2022 оны 02 дугаар сарын 10-ны өдрийн Монгол орны хөгжлийн хэтийн төлөв сургалтанд 36 албан хаагч
- 2022 оны 02 дугаар сарын 17-ны өдрийн Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын тархалтын түвшинд хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг зохицуулах журам сургалтанд 38 албан хаагч хамрагдсан байна.
- 2022 оны 02 дугаар сарын 24-ны өдрийн Албан ёсны статистик ба их өгөгдөл сургалтанд 40 албан хаагч
- 2022 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдрийн Манлайлалын хэв маяг хандлагаа тодорхойлох нь сургалтанд 42 албан хаагч
- 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн харилцан адилгүй үеийнхнийг үр дүнтэй манлайлах нь сургалтанд 35 албан хаагч хамрагдсан
- 2022 оны 03 дугаар сарын 17-ны өдрийн Хүлээлтийн гүйцэтгэлийг тодорхойлж өгөх нь сургалтанд 38 албан хаагч
- 2022 оны 03 дугаар сарын 24-ны өдрийн Алдаа дутагдлыг шийдвэрлэх нь сургалтанд 36 албан хаагч
- 2022 оны 03 дугаар сарын 31-ны өдрийн Гүйцэтгэл сайжруулах сеучинг сургалтанд 38 албан хаагч
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 07-ны өдрийн Төрийн байгууллагын бүтээмж сургалтанд 42 албан хаагч
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн Чанарын менежментийн тогтолцоо сургалтанд 35 албан хаагч
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 21-ны өдрийн сургалтанд 39 албан хаагч
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдрийн Цахим хөгжлийн багц хуулийн танилцуулга онцлог зохицуулалт сургалтанд 36 албан хаагч

- 2022 оны 05 дугаар сарын 05-ны өдрийн Төрийн албан хаагчийн ур чадварын түвшин ёс зүйн үзэл ёс суртахууны төлөвшил сургалтанд 35 албан хаагч
- 2022 оны 05 дугаар сарын 12-ны өдрийн Төрийн албан хаагчийн ур чадварын түвшин ёс зүйн үзэл ёс суртахууны төлөвшил сургалтанд 35 албан хаагч
- 2022 оны 05 дугаар сарын 19-ний өдрийн Төрийн албан хаагчийн хөдөлмөрлөх эрх ба ялгаварлан гадуурхлаас ангид байх сургалтанд 39 албан хаагч
- 2022 оны 05 дугаар сарын 26-ны өдрийн Бүтээлчээр хурдан уншихуй сургалтанд 38 албан хаагч
- 2022 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн Бүтээлчээр хурдан уншихуй сургалтанд 38 албан хаагч тус тус хамрагдсан.

2. Улсын бүртгэлийн Ерөнхий газар болон аймгийн ЗДТГ-с зохион байгуулсан сургалт:

- 2022 оны 03 дугаар сарын 22-ны өдрийн Эрхзүйн сургалтанд албан хаагчид хамрагдсан байна.
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 14,15-ны өдрүүдэд УБЕГ-аас удирдах албан тушаалтны сургалт ба тоон гарын үсгийн сургагч багш бэлтгэх сургалтад 3 албан хаагч хамрагдсан байна.
- 2022 оны 05 дугаар сарын 24-ны өдөр Хуурамч бичиг баримт түүнээс урьдчилан сэргийлэх тухай сургалтанд хамрагдсан байна.
- 2022 оны 05 дугаар сарын 24-ны өдөр Тоон гарын үсгийн хэрэглээнд нэвтрүүлэх практик сургалтад албан хаагчид бүрэн хамрагдсан байна.
- 2022 оны 03 дугаар сарын 16-ны өдөр Аймгийн ЗДТГ-ын Хууль-Эрх зүйн хэлтсээс зохион байгуулсан “Хөдөлмөрийн тухай хууль”-ийн шинэчилсэн найруулгын танилцуулах сургалтанд хамрагдлаа.
- УБЕГ-ын ЭХЭУБГазраас 2022 оны 4 дүгээр сарын 02-ны өдөр зохион байгуулсан онлайн сургалт
- 2022 оны 05 дугаар сарын 26-ний өдөр Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн газрар болон Татварын ерөнхий газарын хамтарсан хуулийн этгээд бүртгэгч нарт зориулсан сургалтанд хамрагдсан.
- 2022.05.30-ны өдөр Авлигатай тэмцэх газраас санаачлан зохион байгуулж буй “Зөв зөвд шударга зөв” соён гэгээрүүлэх аяны үйл ажиллагааг хялбаршуулах хүрээнд Авлигатай тэмцэх газрын урьдчилсан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх хэлтэстэй цахим уулзалтанд улсын бүртгэгч Б. Цэнд-Аюуш оролцсон.

3. Улсын бүртгэлийн хэлтсийн дотооддоо зохион байгуулсан сургалт:

- 2022 оны 03 дугаар сарын 21-ны өдрийн Далай ван дээд сургуулиас Монгол хэлний зөв бичих дүрмийн журамласан толь дахь хэцүү бичлэгтэй үгийн учи сэдэвт сургалтанд 15 албан хаагчид хамрагдсан байна.
- 2022 оны 03 дугаар сарын 22-нй өдөр Хөвсгөл аймаг дахь Тагнуулын газраас Төрийн нууц тухай хууль тогтоомж анхаарах асуудал сургалтад 16 хэлтсийн албан хаагчид хамрагдсан байна.
- 2022 оны 04 дүгээр сарын –ны өдөр Дэмчэр гүн ХХК-ны ХАБЭА-гийн сургалтын багшийн Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал эрүүл ахуй сэдэвт сургалтанд хэлтсийн 19 албан хаагч хамрагдаж оролцсон байна.
- 2022 оны 04 дүгээр сарын 26-ны өдрийн хяналтын улсын байцаагч сумдын бүртгэгч нарт цахимаар сургалт зохион байгуулж 23 албан хаагчид хамрагдсан байна.
- 2022 оны 05 дугаар сарын 18-нд сумдын улсын бүртгэгч нарт хяналтын улсын байцаагч сумдын бүртгэгч нарт цахимаар сургалт зохион байгуулж 23 албан хаагчид хамрагдсан байна.

10. ДҮГНЭЛТ

Тус хэлтэс нь өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль болон бусад холбогдох хууль тогтоомж, хөдөлмөрийн дотоод журам, үйлчилгээний стандартыг мөрдөн ажиллаж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэн ажиллаж байна.

2022 онд батлагдсан 682 432 500 төгрөгийн төсвөөс эхний 5 сарын байдлаар 290 979 200 төгрөгийн санхүүжилтээр үйл ажиллагаа явуулж, үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос 120 158 493 төгрөгийн орлого оруулж 116 279 493 төгрөгийг улсын төсөвт төвлөрүүлээд байна. Тус хэлтсийн конторын барилгын засварын төсөвт тусгагдаагүй зарим нэгэн зардал, хөрөнгийн тооцоог хийж УБЕГазарт хүргүүлсэн.

Хэлтсийн 2022 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 5 зорилтын хүрээнд 30 арга хэмжээтэйгээр боловсруулан, Улсын бүртгэлийн ерөнхий газрын даргаар батлуулан, эхний хагас жилд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн 28 арга хэмжээг хяналтандаа авч, мөн нэмэлтээр 1 ажлыг гүйцэтгэлийн тайланд тусган хэрэгжилтийг 100% ханган ажиллаж байна. Сүүлийн хагас жилд төлөвлөсөн болон эхний хагас жилд хийж гүйцэтгэсэн ажлуудыг үргэлжлүүлэн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг 100% хэрэгжүүлэн ажиллах болно.

ТАЙЛАН НЭГТГЭСЭН:
МЭДЭЭЛЭЛ ТЕХНОЛОГИЙН АЖИЛТАН

Э.НАРАНТУЯА

ХЯНАСАН:
ХЭЛТСИЙН ДАРГА

Б.МӨНГӨНЗУЛ